

Przedsiębiorco, skorzystaj na UE!

Przewodnik po dostępnych funduszach Unii Europejskiej
w latach 2007-2013

Centrum Informacji Europejskiej

Koszalin

Regionalne Centrum Informacji Europejskiej
Koszalin 2010

Wydawca:
Agencja Wydawniczo-Reklamowa
“SAGITTARIUS”
76-150 Darłowo, ul. Księżnej Anny 3b/8
tel./fax (+48 94) 314 25 70
kom. (+48) 508 156 747
e-mail: druk@gcl.pl
www.sagittarius.darlowo.pl

Redakcja:
Luiza Klata-Subicka

Opracowanie graficzne:
Krzysztof Subicki:

Tekst i opracowanie:
Katarzyna Szłapka
Rafał Nagórski
Paweł Dziurda
Magdalena Skrzypek
Regionalne Centrum Informacji Europejskiej
ul. Młyńska 2
75-054 Koszalin
tel/fax (094) 3471317
e-mail: rcie@rcie.koszalin.pl
www.rcie.koszalin.pl

© Agencja Wydawniczo - Reklamowa “SAGITTARIUS”
Wszelkie prawa zastrzeżone.

Druk : “SAGITTARIUS”

Publikacja dofinansowana ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych

Przedsiębiorco, skorzystaj na UE!
Przewodnik po dostępnych funduszach Unii Europejskiej
w latach 2007-2013
powstał na zlecenie
Regionalnego Centrum Informacji Europejskiej
w Koszalinie

Wydanie II zaktualizowane

ISBN
978-83-60404-13-3

Spis treści

Wstęp	
1. Fundusze strukturalne UE, czyli skąd pochodzą pieniądze.....	5
2. Wykaz dostępnych programów i działań dla przedsiębiorców w latach 2007-2013, czyli gdzie są pieniądze.....	8
2.1 Działania inwestycyjne	9
2.2 Działania doradcze i szkoleniowe	21
2.3 Działania proeksportowe	25
2.4 Działania „na start” dla rozpoczynających działalność gospodarczą	26
3. Zasady i procedury ubiegania się o dofinansowanie ze środków UE, czyli jak zdobyć pieniądze	28
3.1 Beneficjent – kto może nim być	28
3.2 Pamiętaj, że startujesz w konkursie	30
3.3 Nie każda inwestycja może otrzymać wsparcie	31
3.4 Zaliczki i refundacja kosztów	33
3.5 Co to jest wydatek kwalifikowany	34
3.6 Trwałość realizacji projektu	35
3.7 Dokumentacja konkursowa – najważniejszy wniosek i biznesplan	37
3.8 Ocena oddziaływania na środowisko	37
3.9 Informacji szukaj tylko u wiarygodnego źródła	38

Wstęp

Fundusze UE dla przedsiębiorców to temat od lat budzący ogromne zainteresowanie i nie mniejsze emocje. Jest to ogromna szansa rozwojowa dla polskich firm, bowiem w programach operacyjnych na lata 2007-2013 współfinansowanych ze środków UE znajduje się sporo działań adresowanych do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Fundusze UE są środkami pomocy bezzwrotnej, stąd też rządzą się nieco innymi zasadami niż kredyty i pożyczki, również kontrola wykorzystania tych środków jest surowsza. To wszystko sprawia, że ubieganie się o fundusze unijne jest sprawą niełatwą, zaś u podstaw powodzenia leży gruntowna wiedza na temat możliwości i procedur. To już drugie wydanie naszej publikacji cieszącej się bardzo dużym zainteresowaniem. Jest ona próbą stworzenia tzw. mapy dostępnych możliwości, ułatwiającej poruszanie się przedsiębiorcy wśród funkcjonujących programów oraz identyfikację tych, spełniających kryteria potrzeb firmy. Przedstawiamy wizytówki najważniejszych programów i działań, w ramach których przedsiębiorcy mogą ubiegać się o dofinansowanie inwestycji, szkoleń i doradztwa oraz przedsięwzięć proeksportowych. Opisujemy podstawowe zasady i pojęcia. Wskazujemy instytucje i źródła. W trakcie funkcjonowania programów operacyjnych w Polsce nastąpiły dość istotne zmiany w zasadach przyznawania i wykorzystywania środków finansowych oraz realizacji projektów przez przedsiębiorców. W tym wydaniu uwzględniamy te zmiany. Lektura naszej publikacji to początek drogi, uporządkowanie podstawowej wiedzy, by szukać szansy rozwojowej dla swojej firmy należy pójść śladem wskazanych przez nas programów i działań, racjonalnie ocenić swoje możliwości i odważnie sięgnąć po fundusze.

Autorzy
Regionalne Centrum Informacji Europejskiej
Koszalin, marzec 2010

1. Fundusze strukturalne UE, czyli skąd pochodzą pieniądze

W rozdziale wykorzystano informacje zamieszczone na stronie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego <http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl>

Fundusze strukturalne są instrumentami Polityki Spójności Unii Europejskiej. Ich zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek krajów UE. W ten sposób wpływa się na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej Unii. Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać do średniego poziomu ekonomicznego w UE. W skład Unii wchodzi regiony dobrze rozwinięte, takie jak południowa Anglia, okolice Paryża, czy Holandia oraz te, których poziom rozwoju znacznie odbiega od "średniej europejskiej". Są nimi Grecja, Irlandia, Portugalia, Północna Skandynawia i Południowe Włochy oraz nowe kraje członkowskie UE. Polityka strukturalna i fundusze mają pomóc władzom centralnym i regionalnym słabiej rozwiniętych regionów w rozwiązaniu ich najważniejszych problemów gospodarczych. Aby mogły ten cel realizować, otrzymują wsparcie – pieniądze na realizację przedsięwzięć dzięki którym obywatelom najsłabiej rozwiniętych regionów będzie się żyło lepiej. Zasadniczo więc, fundusze kierowane są do regionów, w których PKB nie przekracza 75% średniej Unii Europejskiej. Mamy zatem fundusze, czyli mówiąc obrazowo worki z pieniędzmi. Aby do nich sięgnąć każdy kraj, którego regiony mogą korzystać ze wsparcia musi stworzyć system podziału pieniędzy między konkretnie wskazane grupy odbiorców, czyli beneficjentów i na konkretnie wskazane cele. Oczywiście wszystko to w oparciu o wytyczne płynące z Brukseli.

I tak oto w latach 2000-2006 (w UE obowiązują 7-letnie okresy budżetowania środków) istniały cztery fundusze strukturalne, realizujące cele polityki spójności UE. Były to:

- Europejski Fundusz Społeczny,
- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej,
- Finansowy Instrument Wspierania Rybołówstwa.

Ponadto obok nich należy wymienić Fundusz Spójności będący instrumentem finansowym UE, nie należącym do funduszy strukturalnych i wdrażany na poziomie wybranych państw, a nie regionów. Fundusz Spójności przysługuje krajom, których produkt narodowy brutto na mieszkańca nie przekracza 90% średniej Unii Europejskiej. Jego celem jest ułatwienie integracji słabiej rozwiniętych krajów poprzez budowę sieci transportowych oraz obiektów ochrony środowiska o znaczeniu ponadregionalnym. W latach 2007-2013, w wyniku reformy polityki spójności, liczba funduszy strukturalnych została ograniczona do dwóch:

- Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Do głównego nurtu programowania został włączony również Fundusz Spójności, który w latach 2007-2013 będzie podlegał podobnym zasadom, jak fundusze strukturalne. Z kolei fundusze wspierające inwestycje w zakresie rolnictwa i rybołówstwa zostały włączone odpowiednio do Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej.

Europejski Fundusz Społeczny (EFS) utworzono w 1957 roku jako pierwszy fundusz strukturalny Wspólnot Europejskich. Jest głównym narzędziem finansowym UE służącym do inwestowania w kapitał ludzki. Wspiera zatrudnienie i pomaga zdobywać lepsze wykształcenie i umiejętności, przez co zwiększa szanse na rynku pracy. Obszary wsparcia ze strony Europejskiego Funduszu Społecznego są następujące: aktywizacja zawodowa bezrobotnych i zagrożonych bezrobociem,

- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- kształcenie ustawiczne,
- doskonalenie kadry pracowniczej i rozwój przedsiębiorczości,
- aktywizacja zawodowa kobiet.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) został powołany w 1975 roku jako reakcja na coraz głębsze rozbieżności w rozwoju gospodarczym regionów. Działalność Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego określa art. 160 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską: „Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego ma na celu przyczynianie się do korygowania podstawowych dysproporcji regionalnych we Wspólnocie poprzez udział w rozwoju i dostosowaniu strukturalnym regionów opóźnionych w rozwoju oraz w przekształcaniu upadających regionów przemysłowych”. Działalność Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego koncentruje się na następujących dziedzinach:

- działania na rzecz rozwoju lokalnego, zatrudnienia oraz wspierania przedsiębiorczości, zwłaszcza działalności małych i średnich przedsiębiorstw
- inwestycje produkcyjne umożliwiające tworzenie lub utrzymywanie trwałego zatrudnienia,
- rozwój infrastruktury regionalnej i lokalnej,
- rozwój turystyki oraz inwestycje w dziedzinie kultury,
- ochrona i poprawa stanu środowiska,
- rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Wspomniane wyżej fundusze są tak naprawdę narzędziem finansującym różnego rodzaju przedsięwzięcia. Aby sięganie do brukselskiej sakwy przebiegało sprawnie, musiały jeszcze powstać tak zwane krajowe dokumenty programowe opisujące co, jak i dla kogo. Ich opracowanie to już zadanie państw, które mogą ze wsparcia korzystać.

Głównym dokumentem określającym kierunki i wysokość wsparcia finansowego ze strony funduszy na realizację zamierzeń rozwojowych w Polsce w latach 2007-2013 jest Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia). Narodowa Strategia Spójności (NSS) to dokument strategiczny określający priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności w Polsce w ramach budżetu UE na lata 2007-2013.

Łączna suma środków zaangażowanych w realizację NSS w latach 2007-2013 wyniesie około 85,6 mld euro, z czego 67,3 mld euro będzie pochodziło z budżetu UE.

Narodowa Strategia Spójności będzie realizowana za pomocą programów operacyjnych, czyli dokumentów opisujących dokładnie na co i na jakich zasadach udzielane będzie wsparcie. Oto programy, które będą funkcjonować w latach 2007-2013:

- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko,
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki,
- Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka,
- Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej,
- Program Operacyjny Pomoc Techniczna,
- Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
- 16 regionalnych programów (1 dla każdego z województw).

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Celem programu jest poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej. Działania będą realizowane przede wszystkim w sektorach: środowisko, transport, energetyka. Łączna wielkość środków finansowych zaangażowanych w realizację Programu wyniesie 37,6 mld euro, z czego wkład unijny (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego i Fundusz Spójności) wynosić będzie 27,9 mld euro, zaś wkład krajowy – 9,7 mld euro. *Program Operacyjny Kapitał Ludzki* Celem głównym Programu jest wzrost zatrudnienia i spójności społecznej. Zgodnie z założeniami Strategii Lizbońskiej oraz celami polityki spójności krajów unijnych, Program

będzie koncentrował wsparcie na następujących obszarach: zatrudnienie, edukacja, integracja społeczna, rozwój potencjału adaptacyjnego pracowników i przedsiębiorstw, a także zagadnienia związane z budową sprawnej i skutecznej administracji publicznej wszystkich szczebli i wdrażaniem zasady dobrego rządzenia. Całość kwoty, jaką przewidziano na realizację Programu, wynosi prawie 11,5 mld euro, w tym unijny wkład finansowy (Europejski Fundusz Społeczny) to ponad 9,7 mld euro, pozostałą część stanowią środki krajowe.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

Celem głównym Programu jest rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa. Zadanie to będzie realizowane poprzez działania mające na celu zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw, wzrost konkurencyjności polskiej nauki, zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym, zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym, wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce. Na realizację Programu zostanie przeznaczonych ponad 9,7 mld euro. Ze środków Unii Europejskiej będzie pochodziło 8,3 mld euro (cała kwota pochodzi z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego).

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej

Celem głównym Programu jest: „przyspieszenie tempa rozwoju społeczno – gospodarczego Polski Wschodniej w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju”. Cel główny Programu osiągnąć będzie przez stymulowanie rozwoju konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy, zwiększenie dostępu do Internetu szerokopasmowego w Polsce Wschodniej, rozwój wybranych funkcji metropolitalnych miast wojewódzkich, poprawę dostępności i jakości powiązań komunikacyjnych województw Polski Wschodniej oraz zwiększenie roli zrównoważonej turystyki w gospodarczym rozwoju makroregionu. Pula środków przeznaczonych na Program z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego obejmuje kwotę ok. 2,27 mld euro, w tym ok. 992 mln euro specjalnych środków przeznaczonych decyzją Rady Europejskiej dla najbardziej potrzebujących regionów Unii Europejskiej (UE-25). Pozostała kwota, tj. ok. 1,3 mld euro została przyznana przez Rząd RP, z ogólnej puli środków z EFRR przyznanych dla Polski.

Program Operacyjny Pomoc Techniczna

Cele szczegółowe Programu to zapewnienie sprawnej realizacji Narodowej Strategii Spójności oraz wsparcie przygotowania przyszłych interwencji funduszy strukturalnych, skuteczne rozpowszechnianie informacji i promocja NSS oraz zapewnienie odpowiedniego przepływu i wymiany informacji pomiędzy uczestnikami procesu realizacji NSS. Łączna wielkość środków finansowych zaangażowanych w realizację Programu to 607,9 mln euro, z czego wkład unijny wynosić będzie 516,7 mln euro, zaś wkład krajowy 91,2 mln euro.

Programy współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej (INTERREG IV)

W ramach Europejskiej Współpracy Terytorialnej realizowane będą programy współpracy transgranicznej programy współpracy transnarodowej oraz programy współpracy międzyregionalnej. Polska alokacja na realizację programów wyniesie 557,8 mln euro. Dodatkowe 173,3 mln euro zostanie przeznaczonych przez Polskę na współpracę transgraniczną z państwami nie należącymi do Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa.

Regionalne Programy Operacyjne

Każde polskie województwo posiada własny regionalny program rozwoju (tzw. regionalny program operacyjny), w ramach którego o dotacje Unii Europejskiej będą ubiegać się podmioty z danego województwa. Zakres programów regionalnych obejmuje przekrojowo wszystkie dziedziny gospodarki, a więc wsparcie przedsiębiorstw i otoczenia biznesu, infrastrukturę drogową i komunalną, środowisko, kulturę, edukację i sport, infrastrukturę społeczną i zdrowia. W zależności od potrzeb województwa, jego specyfiki społeczno-gospodarczej oraz poziomu

rozwoju alokacje finansowe są zróżnicowane. Regionalny Program Operacyjny Woj. Zachodniopomorskiego dysponuje środkami wysokości 835.437.299 euro.

Poszukiwanie możliwości dofinansowania sprowadza się więc do wyboru konkretnego programu w ramach którego będziemy składali wnioski. W rozdziale drugim niniejszej publikacji szczegółowo opisujemy wszystkie działania w ramach powyższych programów, z których mogą korzystać przedsiębiorcy. W tym miejscu jeszcze jedna bardzo ważna uwaga. Otrzymanie wsparcia z konkretnego programu w niektórych przypadkach wcale nie wiąże się z koniecznością złożenia wniosku we własnym imieniu do konkretnej instytucji zajmującej się wypłacaniem dofinansowania. Czasami jesteśmy tak zwanym odbiorcą końcowym, co znaczy, że bierzemy udział na przykład w projekcie szkoleniowym, do którego zostaliśmy zaproszeni przez instytucję, która to zdobyła dofinansowanie z funduszy UE. Wówczas nie musimy analizować czy dobrze wypełniamy dokumentację i czy do dobrego programu składamy wnioski – po prostu bierzemy udział w przedsięwzięciu finansowanym z funduszy UE – ich konkretne pochodzenie nie jest wówczas dla nas istotne. Dzieje się tak najczęściej przy tak zwanych projektach miękkich – na przykład z zakresu podnoszenia kwalifikacji i umiejętności.

2. WYKAZ DOSTĘPNYCH PROGRAMÓW I DZIAŁAŃ DLA PRZEDSIĘBIORCÓW W LATACH 2007-2013, CZYLI GDZIE SĄ PIENIĄDZE

W niniejszym rozdziale przedstawimy wizytówki najważniejszych programów i działań, w ramach których przedsiębiorcy mogą ubiegać się o dofinansowanie inwestycji, szkoleń i doradztwa oraz przedsięwzięć proeksportowych. Osobny podrozdział poświęcony jest działaniom adresowanym do osób pragnących dopiero założyć działalność gospodarczą i szukającym tzw. wsparcia „na start”. Tabele mają charakter informacyjny i stanowią jedynie tzw. mapę dostępnych możliwości. By dokonać wyboru właściwego programu należy zapoznać się ze szczegółowym opisem wybranego działania i dokumentami programowymi, które znajdują się na wskazanych przez nas stronach internetowych, gdyż dopiero w oparciu o drobniejszą analizę kryteriów dostępu i kosztów kwalifikowanych można uzyskać odpowiedź czy planowana inwestycja/przedsięwzięcie ma szansę na dofinansowanie. Nie podajemy również terminów składania wniosków ze względu na brak ustaleń w dłuższej perspektywie czasowej. Przyjąć jednak można, że nabory ciągle i konkursy ogłaszane będą 1-2 razy w roku aż do wyczerpania dostępnych alokacji.

UWAGA! Spośród 16 wojewódzkich programów regionalnych przedstawiamy jedynie RPO woj. zachodniopomorskiego ze względu na regionalny charakter działań naszej instytucji i zakładany przez nas zasięg niniejszej publikacji. Rozwiązania przyjęte w poszczególnych województwach mogą co do kryteriów dostępu (np. czas prowadzenia działalności gospodarczej w przypadku mikroprzedsiębiorstw) różnić się między sobą. Informacje o pozostałych RPO można odnaleźć na stronach internetowych serwisów urzędów marszałkowskich każdego województwa. Ich wykaz znajduje się na portalu Ministerstwa Rozwoju Regionalnego <http://www.fundusze-strukturalne.gov.pl/NSS/programy/>. Również w przypadku komponentu regionalnego Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki opis działań dotyczy reguł przyjętych w województwie zachodniopomorskim.

2.1 Działania inwestycyjne

Program	Regionalny Program Operacyjny Woj. Zachodniopomorskiego
Priorytet/Oś	1. Gospodarka – Innowacje - Technologie
Działanie	1.1 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez innowacyjne inwestycje
Poddziałanie	1.1.1 Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwa Schemat A Schemat B „Małe dotacje”
Beneficjenci	Mikroprzedsiębiorstwa <i>Uwaga: w przypadku mikroprzedsiębiorstw, których siedziba i lokalizacja projektu znajduje się na obszarach wiejskich, a wysokość dofinansowania wynosi do 300 tys. zł właściwym jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich</i>
Typy projektów	Projekty inwestycyjne zlokalizowane na terenie województwa zachodniopomorskiego poprawiające konkurencyjność przedsiębiorstwa poprzez: 1. rozszerzenie zakresu działalności gospodarczej, 2. dywersyfikację produkcji lub świadczenia usług przedsiębiorstwa poprzez wprowadzenie nowych dodatkowych produktów i usług, zmianę produktu lub usługi, 3. działania mające na celu dokonywanie zasadniczych zmian procesu produkcyjnego lub zmianę w sposobie świadczenia usług, 4. uruchomienie działalności nowopowstałego przedsiębiorstwa
Poziom dofinansowania	60% całkowitych wydatków kwalifikowanych 40% całkowitych wydatków kwalifikowanych w przypadku działalności transportowej
Wysokość dofinansowania	Maksymalnie 1 mln zł – Schemat A Maksymalnie 60% wydatków kwalifikowanych – Schemat B (wartość całkowita inwestycji do 200 tys. zł)
Instytucja	Zachodniopomorski Urząd Marszałkowski
Strony www	http://www.rpo.wzp.pl

Program	Regionalny Program Operacyjny Woj. Zachodniopomorskiego
Priorytet/Oś	1. Gospodarka – Innowacje - Technologie
Działanie	1.1 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez innowacyjne inwestycje
Poddziałanie	1.1.2 Inwestycje w małe i średnie przedsiębiorstwa
Beneficjenci	Małe i średnie przedsiębiorstwa
Typy projektów	Projekty inwestycyjne zlokalizowane na terenie województwa zachodniopomorskiego poprawiające konkurencyjność przedsiębiorstwa poprzez: 1. rozszerzenie zakresu działalności gospodarczej; 2. dywersyfikację produkcji lub świadczenia usług przedsiębiorstwa poprzez wprowadzenie nowych dodatkowych produktów i usług, zmianę produktu lub usługi; 3. działania mające na celu dokonywanie zasadniczych zmian procesu produkcyjnego lub zmianę w sposobie świadczenia usług; 4. uruchomienie działalności nowopowstałego przedsiębiorstwa.
Poziom dofinansowania	60% całkowitych wydatków kwalifikowanych w przypadku małych przedsiębiorstw 50% całkowitych wydatków kwalifikowanych w przypadku średnich przedsiębiorstw 40% całkowitych wydatków kwalifikowanych w przypadku działalności transportowej
Wysokość dofinansowania	Maksymalnie 2 mln zł
Instytucja	Zachodniopomorski Urząd Marszałkowski
Strony www	http://www.rpo.wzp.pl

Program	Regionalny Program Operacyjny Woj. Zachodniopomorskiego
Priorytet/Oś	1. Gospodarka – Innowacje - Technologie
Działanie	1.1 Wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw poprzez innowacyjne inwestycje
Poddziałanie	1.1.3 Inwestycje MSP w nowe technologie
Beneficjenci	Mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa
Typy projektów	Innowacyjne projekty inwestycyjne zlokalizowane na terenie województwa zachodniopomorskiego, tzn. projekty zakładające wdrożenie nowej technologii w postaci prawa własności przemysłowej lub usługi badawczo-rozwojowej stosowanej w świecie nie dłużej niż 5 lat. Dodatkowo zakup usług szkoleniowych bezpośrednio związanych z realizacją inwestycji.
Poziom dofinansowania	60% całkowitych wydatków kwalifikowanych w przypadku mikro- i małych przedsiębiorstw 50% całkowitych wydatków kwalifikowanych w przypadku średnich 40% całkowitych wydatków kwalifikowanych w przypadku działalności transportowej
Wysokość dofinansowania	Maksymalnie 4 mln zł
Instytucja	Zachodniopomorski Urząd Marszałkowski
Strony www	http://www.rpo.wzp.pl

Program	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
Priorytet/Oś	1. Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego
Działanie	1.2.3 Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej
Poddziałanie	-
Beneficjenci	Osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która: - posiada zarejestrowaną działalność w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych; - działa jako przedsiębiorca wykonujący działalność jako mikro-, małe lub średnie przedsiębiorstwo lub przedsiębiorstwo zatrudniające mniej niż 750 pracowników lub posiadające obrót nieprzekraczający 200 mln euro. Przedsiębiorstwa działające w zakresie ściśle określonym przez rozporządzenie Ministra Rolnictwa – między innymi projektów w zakresie przetwórstwa i wyrobu niektórych produktów rolnych.
Typy projektów	Pomoc finansowa może być przyznana na inwestycje obejmujące w szczególności: 1. Inwestycje materialne: a. budowę, rozbudowę, nadbudowę, przebudowę lub remont połączony z modernizacją budynków lub budowli stanowiących infrastrukturę zakładów przetwórstwa lub handlu hurtowego produktami rolnymi; b. zakup lub instalację maszyn lub urządzeń do przetwarzania, magazynowania lub przygotowania produktów do sprzedaży; c. zakup lub instalację aparatury pomiarowej, kontrolnej oraz sprzętu do sterowania procesem produkcji lub magazynowania; d. zakup specjalistycznych środków transportu; e. zakup lub instalację urządzeń służących poprawie ochrony środowiska. 2. Inwestycje niematerialne.

Poziom dofinansowania	50, 40 lub 25 % zwrotu poniesionych kosztów kwalifikowanych w zależności od wielkości przedsiębiorstwa i rodzaju wykonywanej działalności.
Wysokość dofinansowania	Pomoc wypłaca się do wysokości limitu, który w okresie realizacji programu wynosi 20 mln zł na jednego beneficjenta, przy czym wysokość pomocy przyznanej na jedną operację nie może być niższa niż 100 tys. zł.
Instytucja	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Strony www	http://www.arimr.gov.pl

Program	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
Priorytet/Oś	3. Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej
Działanie	3.1.1 Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej
Poddziałanie	-
Beneficjenci	Osoba fizyczna ubezpieczona na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik.
Typy projektów	Pomocy udziela się z tytułu podjęcia lub rozwoju działalności w zakresie usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, usług dla ludności, sprzedaży hurtowej i detalicznej, rzemiosła lub rękodzielnictwa, robót i usług budowlanych lub instalacyjnych, usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, usług transportowych, usług komunalnych, przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych, magazynowania lub przechowywania towarów, wytwarzania produktów energetycznych z biomasy, rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych, wynajmowania pokoi w budynku mieszkalnym oraz sprzedaży posiłków domowych lub świadczenia innych usług związanych z pobytem turystów w gospodarstwie rolnym.
Poziom dofinansowania	50% kosztów kwalifikowanych projektu
Wysokość dofinansowania	Maksymalnie 100 tys. zł
Instytucja	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Strony www	http://www.arimr.gov.pl

Program	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
Priorytet/Oś	3. Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej
Działanie	3.1.2 Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw
Poddziałanie	-
Beneficjenci	Osoba fizyczna lub osoba prawna, lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która podejmuje albo wykonuje we własnym imieniu jako mikroprzedsiębiorca działalność gospodarczą podlegającą przepisom o swobodzie działalności gospodarczej albo przepisom o systemie oświaty.
Typy projektów	Projekty inwestycyjne związane z tworzeniem lub rozwojem mikroprzedsiębiorstw, działających w zakresie: usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa, usług dla ludności, sprzedaży hurtowej i detalicznej, rzemiosła lub rękodzielnictwa, usług budowlanych oraz

	instalacyjnych, usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, usług transportowych, usług komunalnych, przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych, magazynowania lub przechowywania towarów, wytwarzania produktów energetycznych z biomasy, rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.
Poziom dofinansowania	50% kosztów kwalifikowanych projektu
Wysokość dofinansowania	Do 100 tys. zł w przypadku utworzenia co najmniej 1 miejsca pracy. Do 200 tys. zł w przypadku utworzenia co najmniej 2 miejsc pracy. Do 300 tys. zł w przypadku utworzenia co najmniej 3 miejsc pracy.
Instytucja	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
Strony www	http://www.arimr.gov.pl

Program	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
Priorytet/Oś	4. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia
Działanie	4.1 Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R (działanie integralne z działaniem 1.4 Wsparcie projektów celowych)
Poddziałanie	-
Beneficjenci	Mikro-, mali i średni przedsiębiorcy
Typy projektów	W ramach Działań 1.4-4.1 POIG wspierane będą projekty celowe. Projekt celowy składa się z dwóch integralnych części: prac badawczych (badań przemysłowych) i prac rozwojowych oraz wdrożenia wyników tych prac.
Poziom dofinansowania	Zgodnie z mapą pomocy regionalnej MRR – od 30% do 70% w ramach części inwestycyjnej. Do 50% wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem – w ramach części doradczej.
Wysokość dofinansowania	Maksymalnie – 20 mln zł
Instytucja	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
Strony www	http://www.parp.gov.pl

Program	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
Priorytet/Oś	4. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia
Działanie	4.3. Kredyt technologiczny
Poddziałanie	-
Beneficjenci	Mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa poprzez Bank Gospodarstwa Krajowego
Typy projektów	Wsparcie inwestycji w zakresie wdrażania nowych technologii poprzez udzielenie MSP kredytu technologicznego z możliwością częściowej spłaty ze środków Funduszu Kredytu Technologicznego w formie premii technologicznej. Kredytowane będą projekty realizowane przez podmioty bezpośrednio korzystające ze wsparcia, tj. inwestycje dokonywane przez MSP polegające na wdrożeniu nowej technologii własnej lub nabytej, sfinansowanej kredytem technologicznym.

Program	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
Priorytet/Oś	4. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia
Działanie	4.4. Nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym
Poddziałanie	-
Beneficjenci	przedsiębiorcy
Typy projektów	Inwestycje polegające na zakupie lub wdrożeniu nowych rozwiązań technologicznych stosowanych na świecie nie dłużej niż 3 lata, lub na zakupie lub wdrożeniu technologii, której stopień rozprzestrzenienia na świecie w danej branży nie przekracza 15%, których rezultatem będzie powstanie i wprowadzenie na rynek nowego lub znacząco ulepszanego produktu (wyrobu lub usługi). Projekty polegające na: 1. utworzeniu nowego przedsiębiorstwa, 2. rozbudowie istniejącego przedsiębiorstwa, 3. dywersyfikacji produkcji przedsiębiorstwa poprzez wprowadzenie nowych dodatkowych produktów 4. dokonywaniu zasadniczych zmian całościowego procesu produkcyjnego istniejącego przedsiębiorstwa.
Poziom dofinansowania	Zgodnie z mapą pomocy regionalnej MRR – od 30% do 70% wartości kosztów kwalifikowanych.
Wysokość dofinansowania	Minimalna kwota wsparcia na nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym wynosi 2,4 miliona złotych. Maksymalna kwota wsparcia na część inwestycyjną projektu wynosi 40 milionów złotych. Wartość wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem na nowe inwestycje o wysokim potencjale innowacyjnym wynosi nie mniej niż 8 milionów złotych i nie więcej niż 160 milionów złotych.
Instytucja	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
Strony www	http://www.parp.gov.pl

Program	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
Priorytet/Oś	4. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia
Działanie	4.5. Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki
Poddziałanie	4.5.1. Wsparcie inwestycji w sektorze produkcyjnym
Beneficjenci	Przedsiębiorcy
Typy projektów	Nowe inwestycje o charakterze innowacyjnym obejmujące zakup lub wdrożenie rozwiązania technologicznego, które jest stosowane na świecie przez okres nie dłuższy niż 3 lata lub stopień jego rozprzestrzenienia na świecie w danej branży nie przekracza 15% wartości sprzedaży oraz spełniające poniższe warunki: - wzrost zatrudnienia netto nie mniejszy niż 200 osób.
Poziom dofinansowania	15% wydatków kwalifikowanych
Wysokość dofinansowania	Wydatki kwalifikowane nie mniejsze niż 160 mln zł
Instytucja	Ministerstwo Gospodarki
Strony www	http://www.mg.gov.pl

Program	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
Priorytet/Oś	4. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia
Działanie	4.5. Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki
Poddziałanie	4.5.2. Wsparcie inwestycji w sektorze usług nowoczesnych przedsiębiorcy
Beneficjenci	Przedsiębiorcy
Typy projektów	Nowe inwestycje obejmujące zakup środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz wzrost zatrudnienia netto nie mniejszy niż 100 osób, prowadzące do utworzenia lub rozbudowy: 1. centrów usług wspólnych (np. finanse, księgowość, zarządzanie zasobami ludzkimi, administracja, zaplecze bankowe i ubezpieczeniowe, badania rynkowe); 2. centrów IT (np. rozwój oprogramowania, testowanie aplikacji, projektowanie i wdrażanie sieci, optymalizacja produktu, zarządzanie bazami danych).
Poziom dofinansowania	30% wartości wydatków kwalifikowanych – w przypadku Centrów Usług Wspólnych i Centrów IT. W przypadku Centrów B+R – ustalany zgodnie z mapą pomocy regionalnej MRR.
Wysokość dofinansowania	1. Na część inwestycyjną projektu - intensywność wsparcia jest ustalana zgodnie z mapą pomocy regionalnej, tj. może wynieść od 30 do 70% wartości wydatków kwalifikowanych w zależności od lokalizacji inwestycji i wielkości aplikującego przedsiębiorstwa. 2. Na część szkoleniową – nie może przekroczyć 1 mln zł i 45% wartości wydatków kwalifikowanych części szkoleniowej projektu dla małych przedsiębiorstw, 35% dla średnich przedsiębiorstw i 25% dla innych przedsiębiorstw. 3. Na część doradczą – nie może przekroczyć 600 tys. zł oraz 50% wartości kosztów tych usług.
Instytucja	Ministerstwo Gospodarki
Strony www	http://www.mg.gov.pl

Program	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
Priorytet/Oś	8. Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki
Działanie	8.1. Wspieranie działalności gospodarczej w dziedzinie gospodarki elektronicznej
Poddziałanie	-
Beneficjenci	Mikro- i mali przedsiębiorcy, którzy prowadzą działalność gospodarczą nie dłużej niż 1 rok od dnia rejestracji działalności gospodarczej.
Typy projektów	Projekty polegające na świadczeniu usług drogą elektroniczną (eusługi) i wytworzeniu produktów cyfrowych, niezbędnych do świadczenia tych usług, realizowany przez okres nie dłuższy niż 24 miesiące. Dofinansowanie nie może być udzielone na projekty mające na celu świadczenie usług hostingu oraz rejestracji i utrzymania domen internetowych.
Poziom dofinansowania	Maksymalnie 85 %
Wysokość dofinansowania	Minimalnie 20 tys. zł wartości wydatków kwalifikowanych Maksymalnie 1 mln zł wartości wydatków kwalifikowanych
Instytucja	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
Strony www	http://www.parp.gov.pl

Program	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
Priorytet/Oś	8. Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki
Działanie	8.2. Wspieranie wdrażania elektronicznego biznesu typu B2B
Poddziałanie	-
Beneficjenci	Mikro-, mali lub średni przedsiębiorcy współpracujący na zasadzie zawartych umów, z co najmniej dwoma innymi przedsiębiorcami, planujący współpracę biznesową w oparciu o rozwiązania elektroniczne.
Typy projektów	Przedsięwzięcia o charakterze technicznym, informatycznym i organizacyjnym, które prowadzą do realizacji procesów biznesowych w formie elektronicznej, obejmujących trzy lub więcej przedsiębiorstw.
Poziom dofinansowania	Intensywność wsparcia jest zróżnicowana w zależności od m.in. statusu przedsiębiorcy, lokalizacji projektu i kategorii wydatków kwalifikowanych.
Wysokość dofinansowania	Minimalnie 20 tys. zł wsparcia na projekt Maksymalnie 2 mln zł wsparcia na projekt
Instytucja	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
Strony www	http://www.parp.gov.pl

Program	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
Priorytet/Oś	8. Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki
Działanie	8.4. Zapewnienie dostępu do Internetu na etapie „ostatniej mili”
Poddziałanie	-
Beneficjenci	Mikro-, mali i średni przedsiębiorcy Organizacje pozarządowe non-profit
Typy projektów	W ramach tego działania przewiduje się projekty polegające na dofinansowaniu budowy dedykowanej infrastruktury teleinformatycznej stworzonej pomiędzy najbliższym lub najbardziej efektywnym punktem dystrybucji Internetu a grupą (-ami) docelową (-ymi). Na obszarze gminy może być realizowany więcej niż 1 projekt tego typu.
Poziom dofinansowania	Maksymalnie 70%
Wysokość dofinansowania	Minimalnie – 30 tys. zł
Instytucja	Władza Wdrażająca Programy Europejskie
Strony www	http://www.wppwp.gov.pl

Program	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Priorytet/Oś	4. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów
Działanie	4.2 Racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami w przedsiębiorstwach
Poddziałanie	-
Beneficjenci	Małe, średnie i duże przedsiębiorstwa
Typy projektów	1. Zastępowanie surowców pierwotnych surowcami wtórnymi z odpadów. 2. Ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów. 3. Ograniczenie energochłonności procesu produkcyjnego z wyłączeniem produkcji energii w wysokosprawnej kogeneracji. 4. Ograniczenie wodochłonności procesu produkcyjnego.
Poziom dofinansowania	30 %
Wysokość dofinansowania	Minimalna wartość projektu – 8 mln zł Maksymalna wartość dofinansowania – 20 mln zł
Instytucja	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Strony www	http://www.nfosigw.gov.pl

Program	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Priorytet/Oś	4. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska
Działanie	4.3. Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie wdrażania Najlepszych Dostępnych Technik (BAT)
Poddziałanie	-
Beneficjenci	Małe, średnie i duże przedsiębiorstwa
Typy projektów	1. Zmiany technologii służące eliminowaniu szkodliwych oddziaływań i uciążliwości poprzez zapobieganie i ograniczanie ładunku zanieczyszczeń do środowiska np. modernizacja i/lub wymiana elektrofiltrów, układów i instalacji odpylania, i/lub odsiarczania. 2. Zmiany technologii służące zmniejszeniu zapotrzebowania na energię, wodę oraz surowce, ze szczególnym uwzględnieniem wtórnego wykorzystania ciepła odpadowego oraz eliminacji wytwarzania odpadów z wyłączeniem inwestycji w zakresie budowy i przebudowy jednostek wytwarzania energii w wysokosprawnej kogeneracji. 3. Zmiany technologii ukierunkowane na ograniczenie wielkości emisji niektórych substancji i zużycia energii do poziomu określonego w przepisach krajowych i wspólnotowych oraz w dokumentach referencyjnych BAT np. przebudowa instalacji ciepłowniczych w celu dostosowania do BAT (z wyjątkiem wysokosprawnej kogeneracji). 4. Inwestycje w urządzenia ograniczające emisje do środowiska (tzw. urządzenia „końca rury”), których zastosowanie jest niezbędne dla spełnienia zaostrzających się standardów emisyjnych lub granicznych wielkości emisji. 5. Inwestycje w celu spełnienia wymogów pozwolenia zintegrowanego.
Poziom dofinansowania	30 %
Wysokość dofinansowania	Minimalna wartość projektu – 8 mln zł Maksymalna wartość dofinansowania – 20 mln zł
Instytucja	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Strony www	http://www.nfosigw.gov.pl

Program	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Priorytet/Oś	4. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska
Działanie	4.4 Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie gospodarki wodnościekowej
Poddziałanie	-
Beneficjenci	Małe, średnie i duże przedsiębiorstwa
Typy projektów	1. Inwestycje mające na celu zmniejszenie zużycia wody oraz ilości substancji niebezpiecznych odprowadzanych wraz ze ściekami poprzez np. przebudowę ciągu technologicznego ograniczającą ilość produkowanych ścieków i/lub ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do zbiornika; 2. Budowa lub modernizacja oczyszczalni lub podczyszczalni ścieków przemysłowych
Poziom dofinansowania	30%
Wysokość dofinansowania	Minimalna wartość projektu – 8 mln zł Maksymalny poziom dofinansowania – 20 mln zł
Instytucja	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Strony www	http://www.nfosigw.gov.pl

Program	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Priorytet/Oś	4. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska
Działanie	4.5 Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie ochrony powietrza
Poddziałanie	-
Beneficjenci	Małe, średnie i duże przedsiębiorstwa
Typy projektów	1. Modernizacja lub rozbudowa instalacji spalania paliw i systemów ciepłowniczych. 2. Modernizacja urządzeń lub wyposażenie instalacji spalania paliw w urządzenia lub instalacje do ograniczenia emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych. 3. Konwersja instalacji spalania paliw na rozwiązania przyjazne środowisku.
Poziom dofinansowania	30%
Wysokość dofinansowania	Minimalna wartość projektu – 8 mln zł Maksymalny poziom dofinansowania – 20 mln zł
Instytucja	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Strony www	http://www.nfosigw.gov.pl

Program	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Priorytet/Oś	4. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska
Działanie	4.6 Wsparcie dla przedsiębiorstw prowadzących działalność w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów innych niż komunalne
Poddziałanie	-
Beneficjenci	Małe, średnie i duże przedsiębiorstwa
Typy projektów	1. Budowa, rozbudowa lub modernizacja instalacji do odzysku, w tym recyklingu lub unieszkodliwiania odpadów poużytkowych lub niebezpiecznych, ze szczególnym uwzględnieniem obiektów, które mogą pełnić funkcje usługowe, zgodnie z krajowym i wojewódzkimi planami gospodarki odpadami, dla położonych w pobliżu jednostek gospodarczych, które nie mogą uniknąć wytwarzania podobnych typów odpadów. 2. Budowa, rozbudowa lub modernizacja instalacji do przekształcania odpadów w celu ułatwienia magazynowania i transportu odpadów oraz przygotowania ich do odzysku lub unieszkodliwiania. 3. Budowa, rozbudowa lub modernizacja instalacji do zbierania lub magazynowania odpadów, w szczególności odpadów niebezpiecznych.
Poziom dofinansowania	30 %
Wysokość dofinansowania	Minimalna wartość projektu – 8 mln zł Maksymalny poziom dofinansowania – 20 mln zł
Instytucja	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Strony www	http://www.nfosigw.gov.pl

Program	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Priorytet/Oś	9. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna
Działanie	9.1 Wysokosprawne wytwarzanie energii
Poddziałanie	-
Beneficjenci	M.in. przedsiębiorcy
Typy projektów	1. Budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu, w wyniku której jednostki te będą spełniały wymogi dla wysokosprawnej kogeneracji określone w dyrektywie 2004/8/WE. 2. Budowa lub przebudowa jednostek wytwarzania ciepła, w wyniku której jednostki te zostaną zastąpione jednostkami wytwarzania energii w skojarzeniu spełniającymi wymogi dla wysokosprawnej kogeneracji określone w dyrektywie 2004/8/WE.
Poziom dofinansowania	Od 30% do 50%, w zależności od lokalizacji inwestycji regionalnej. 65% dla małego przedsiębiorstwa 55% dla średniego przedsiębiorstwa 45% dla dużego przedsiębiorstwa
Wysokość dofinansowania	Minimalna wartość projektu – 10 mln zł Maksymalna kwota wsparcia – 30 mln zł
Instytucja	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Strony www	http://www.nfosigw.gov.pl

Program	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Priorytet/Oś	9. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna
Działanie	9.2 Efektywna dystrybucja energii i efektywność energetyczna
Poddziałanie	-
Beneficjenci	m.in. przedsiębiorcy
Typy projektów	1. Budowa (w miejscu istniejącego systemu) lub przebudowa sieci dystrybucyjnych średniego, niskiego i wysokiego napięcia, mająca na celu ograniczenie strat sieciowych. Do dofinansowania będą kwalifikować się wyłącznie te projekty dotyczące sieci elektroenergetycznych, które wykażą ograniczenie strat energii o co najmniej 30% w ramach projektu. 2. Budowa (w miejscu istniejącego systemu) lub przebudowa sieci ciepłowniczych oraz węzłów cieplnych poprzez stosowanie energooszczędnych technologii
Poziom dofinansowania	Maksymalnie 85% wydatków kwalifikowanych. Uwaga! Rzeczywisty poziom dofinansowania, odnoszący się do całkowitego kosztu inwestycji, będzie zazwyczaj kształtować się na zdecydowanie niższym poziomie.
Wysokość dofinansowania	Minimalna wartość projektu – 20 mln zł Maksymalna kwota wsparcia – 50 mln zł
Instytucja	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Strony www	http://www.nfosigw.gov.pl

Program	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Priorytet/Oś	9. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna
Działanie	9.4 Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych
Poddziałanie	-
Beneficjenci	m.in. przedsiębiorcy
Typy projektów	1. Budowa farmy wiatrowej. 2. Budowa elektrowni wodnej o mocy do 10 MW. 3. Budowa elektrowni na biomasę lub biogaz. 4. Budowa ciepłowni geotermalnej. 5. Instalacja kolektorów słonecznych.
Poziom dofinansowania	Od 30% do 50%, w zależności od lokalizacji inwestycji regionalnej. 65% dla małego przedsiębiorstwa, w ramach inwestycji środowiskowej. 55% dla średniego przedsiębiorstwa, w ramach inwestycji środowiskowej. 45% dla dużego przedsiębiorstwa, w ramach inwestycji środowiskowej.
Wysokość dofinansowania	Minimalna wartość projektu: 20 mln zł, z zastrzeżeniem następujących wyjątków: - dla inwestycji w zakresie wytwarzania energii elektrycznej z biomasy lub biogazu – 10 mln zł; - dla inwestycji w zakresie budowy lub rozbudowy małych elektrowni wodnych – 10 mln zł. Maksymalna kwota wsparcia – 40 mln zł.
Instytucja	Instytut Paliw i Energii Odnawialnej
Strony www	http://www.ipieo.pl

Program	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Priorytet/Oś	9. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna
Działanie	9.5 Wytwarzanie biopaliw ze źródeł odnawialnych
Poddziałanie	-
Beneficjenci	Przedsiębiorcy
Typy projektów	1. Budowa zakładu/installacji do produkcji biokomponentów tj. ester metylowy kwasów tłuszczowych. 2. Budowa instalacji do produkcji biogazu.
Poziom dofinansowania	Od 30% do 50%, w zależności od lokalizacji inwestycji regionalnej.
Wysokość dofinansowania	Minimalna wartość projektu – 20 mln zł Maksymalna kwota dofinansowania – 30 mln zł
Instytucja	Instytut Paliw i Energii Odnawialnej
Strony www	http://www.ipieo.pl

Program	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Priorytet/Oś	9. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna
Działanie	9.6 Sieci ułatwiające odbiór energii ze źródeł odnawialnych
Poddziałanie	-
Beneficjenci	m.in. przedsiębiorcy
Typy projektów	Budowa i modernizacja sieci umożliwiających przyłączenie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego.
Poziom dofinansowania	Maksymalnie 85% Uwaga! Rzeczywisty poziom dofinansowania, odnoszący się do całkowitego kosztu inwestycji, będzie zazwyczaj kształtować się na zdecydowanie niższym poziomie
Wysokość dofinansowania	Minimalna wartość projektu: 20 mln zł
Instytucja	Instytut Paliw i Energii Odnawialnej
Strony www	http://www.ipieo.pl

Program	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Priorytet/Oś	10. Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii
Działanie	10.2 Budowa systemów dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych i modernizacja istniejących sieci dystrybucji.
Poddziałanie	-
Beneficjenci	przedsiębiorcy
Typy projektów	1. Budowa sieci dystrybucji gazu ziemnego na terenach niezgazyfikowanych oraz modernizacja istniejących sieci dystrybucji, przede wszystkim na terenach Polski północno-wschodniej. 2. Zakup lub budowa urządzeń i obiektów technicznych zapewniających prawidłową pracę systemów dystrybucyjnych gazu ziemnego.
Poziom dofinansowania	Od 30% do 50%, w zależności od lokalizacji inwestycji regionalnej.
Wysokość dofinansowania	Minimalna wartość projektu 8 mln zł.
Instytucja	Instytut Nafty i Gazu
Strony www	http://www.inig.pl

Program	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Priorytet/Oś	10. Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii
Działanie	10.3 Rozwój przemysłu dla odnawialnych źródeł energii
Poddziałanie	-
Beneficjenci	przedsiębiorcy
Typy projektów	Budowa zakładów do produkcji urządzeń wytwarzania: 1. energii elektrycznej z wiatru, wody w małych elektrowniach wodnych do 10MW, biomasy, biogazu 2. ciepła przy wykorzystaniu biomasy oraz energii geotermalnej i słonecznej 3. energii elektrycznej i ciepła w kogeneracji przy wykorzystaniu wyłącznie biomasy lub energii geotermalnej 4. biokomponentów oraz biopaliw stanowiących samoistne paliwa, z wyłączeniem urządzeń do produkcji biopaliw stanowiących mieszanki z paliwami ropopochodnymi, czystego oleju roślinnego oraz do produkcji bioetanolu z produktów rolnych.
Poziom dofinansowania	Od 30% do 50%, w zależności od lokalizacji inwestycji regionalnej.
Wysokość dofinansowania	Minimalna wartość projektu -20 mln zł. Maksymalnie -30 mln zł

Instytucja	Instytut Paliw i Energii Odnawialnej
Strony www	http://www.ipieo.pl

2.2 Działania doradcze i szkoleniowe

Niniejszy podrozdział zawiera informacje na temat dostępnych działań tzw. „miękkich”, czyli środków umożliwiających przedsiębiorcy skorzystanie z zaawansowanych usług doradczych, w tym prowadzących do wdrażania w firmie systemów jakości, certyfikacji wyrobów i ochrony własności przemysłowej, ponadto możliwości szkoleniowych związanych z podnoszeniem kwalifikacji pracowników, a także realizacji badań rozwojowych związanych wdrażaniem innowacji. Szczegółowe warunki ubiegania się o dofinansowanie oraz terminy uruchomienia działań będą przedstawiane na stronach internetowych instytucji zarządzających podawanych w poniższych tabelach.

Program	Regionalny Program Operacyjny Woj. Zachodniopomorskiego
Priorytet/Oś	1. Gospodarka – Innowacje - Technologie
Działanie	1.3. Zaawansowane usługi wsparcia dla przedsiębiorstw
Poddziałanie	1.3.1. Specjalistyczne doradztwo dla MSP
Beneficjenci	Mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa
Typy projektów	1. Doradztwo w zakresie wykorzystywania zaawansowanych technologii informatycznych w przedsiębiorstwie. 2. Doradztwo w zakresie opracowania strategii rozwoju przedsiębiorstwa. 3. Doradztwo w zakresie pozyskiwania zewnętrznego finansowania na rozwój działalności – z wyłączeniem finansowania o charakterze udziałowym – w szczególności: a. poszukiwanie zewnętrznego finansowania inwestycji; b. strategia finansowania inwestycji (potencjalne źródła finansowania). 4. Doradztwo w zakresie jakości, w szczególności: a. projektowania, wdrażania i doskonalenia systemów zarządzania jakością i zarządzania środowiskowego (w tym koszty certyfikacji); b. uzyskiwania i odnawiania certyfikatów zgodności dla wyrobów, usług, surowców, maszyn i urządzeń, aparatury kontrolno – pomiarowej lub kwalifikacji personelu; c. wydawania deklaracji zgodności producenta, w zakresie określonym w lit. b. 5. Doradztwo w zakresie planowania inwestycyjnego, w tym związane z przygotowaniem: a. biznes planu inwestycji; b. studium wykonalności inwestycji; c. ocena wpływu inwestycji na środowisko; d. dokumentacji technicznej inwestycji.
Poziom dofinansowania	50% całkowitych wydatków kwalifikowalnych
Wysokość dofinansowania	Minimalna wartość wydatków kwalifikowalnych – 4 tys. zł Maksymalna wartość dofinansowania – 40 tys. zł
Instytucja	Zachodniopomorski Urząd Marszałkowski
Strony www	http://www.rpo.wzp.pl

Program	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
Priorytet/Oś	2. Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących
Działanie	2.1 Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki
Poddziałanie	2.1.1. Rozwój kapitału ludzkiego przedsiębiorstw
Beneficjenci	Przedsiębiorcy oraz podmioty działające na rzecz zatrudnienia lub rozwoju zasobów ludzkich, nie będące przedsiębiorcami.
Typy projektów	1. ponadregionalne zamknięte projekty szkoleń (ogólnych i specjalistycznych) i doradztwa dla przedsiębiorców i ich pracowników przygotowane w oparciu o indywidualne strategie rozwoju firm. Warunkiem uznania projektu za ponadregionalny zamknięty jest posiadanie przez Beneficjenta pomocy struktur organizacyjnych w co najmniej 2 województwach. 2. ogólnopolskie otwarte projekty szkoleń (ogólnych i specjalistycznych) i doradztwa dla przedsiębiorców oraz pracowników przedsiębiorstw. Warunkiem uznania projektu za ogólnopolski jest zapewnienie udziału pracowników przedsiębiorstw z co najmniej 5 województw oraz realizacja szkoleń w co najmniej 5 województwach. 3. studia podyplomowe dla przedsiębiorców i pracowników przedsiębiorstw.
Poziom dofinansowania	Wydatki ogólne mogą być dofinansowane do 100% ich wartości, z wyjątkiem ponadregionalnych projektów zamkniętych, w których są dofinansowywane zgodnie z intensywnością pomocy publicznej na szkolenia. W przypadku szkoleń ogólnych: 80% mikro-, małe przedsiębiorstwa; 70% średnie przedsiębiorstwa; 60% duże przedsiębiorstwa. W przypadku szkoleń specjalistycznych: 45% mikro-, małe przedsiębiorstwa; 35% średnie przedsiębiorstwa; 25% duże przedsiębiorstwa. W przypadku usług doradczych: 50% wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na pokrycie kosztów doradztwa. W przypadku studiów podyplomowych: do 80% wydatków bezpośrednio związanych z realizacją danych studiów podyplomowych.
Wysokość dofinansowania	Odpowiednio do typów projektów: 1. 400 tys.zł – 15 mln zł 2. 400 tys.zł – 15 mln zł 3. 400 tys.zł – 20.mln zł
Instytucja	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
Strony www	http://www.parp.gov.pl

Program	Program Operacyjny Kapitał Ludzki
Priorytet/Oś	8. Regionalne kadry gospodarki
Działanie	8.1 Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie
Poddziałanie	8.1.1 Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw
Beneficjenci	Wszystkie podmioty, z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych)
Typy projektów	1. Ogólne i specjalistyczne szkolenia oraz doradztwo związane ze szkoleniami dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw w zakresie m.in.: zarządzania, identyfikacji potrzeb w zakresie kwalifikacji pracowników, organizacji pracy,

	zarządzania BHP, elastycznych form pracy, wdrażania technologii produkcyjnych przyjaznych środowisku, wykorzystania w prowadzonej działalności technologii informacyjnych i komunikacyjnych 2. doradztwo dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, w tym dla osób samozatrudnionych, w szczególności w zakresie ekonomii, finansów, zarządzania zasobami ludzkimi lub rachunkowości (z wyłączeniem doradztwa związanego z procesami inwestycyjnymi) 3. szkolenia, kursy, doradztwo zawodowe skierowane do osób zatrudnionych o niskich kwalifikacjach lub innych dorosłych osób pracujących,
Poziom dofinansowania	Projektodawca nie jest zobowiązany do wniesienia wkładu własnego w celu realizacji projektu, który nie przewiduje wydatków objętych regulami pomocy publicznej. W przypadku projektów zakładających występowanie pomocy publicznej wymagany jest wkład prywatny przedsiębiorców. W przypadku szkoleń ogólnych: 80% mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa, 60% pozostali beneficjenci pomocy W przypadku szkoleń specjalistycznych: 45% mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa, 35% pozostali beneficjenci pomocy W przypadku usług doradczych: 50% wydatków kwalifikowalnych przeznaczonych na pokrycie kosztów doradztwa.
Wysokość dofinansowania	Minimalna wartość projektu, w zależności od typu: 1. 250 tys. zł 2. 100 tys. zł
Instytucja	Wojewódzki Urząd Pracy
Strony www	http://www.wup.pl

Program	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
Priorytet/Oś	1. Badania i rozwój nowoczesnych technologii
Działanie	1.4 Wsparcie projektów celowych (działanie tworzy integralną całość z działaniem inwestycyjnym 4.1 Wsparcie wdrożeń wyników prac B+R)
Poddziałanie	-
Beneficjenci	Mikro-, mali i średni przedsiębiorcy
Typy projektów	Prowadzenie przed przedsiębiorców projektów celowych składających się z części badawczej (badań przemysłowych i/lub prac rozwojowych) oraz części wdrożeniowej (wdrożenia wyników tych badań lub prac w działalności gospodarczej przedsiębiorcy).
Poziom dofinansowania	70% dla mikro- lub małego przedsiębiorcy, w przypadku badań przemysłowych oraz 45% w przypadku prac rozwojowych. 60% dla średniego przedsiębiorcy, w przypadku badań przemysłowych oraz 35% w przypadku prac rozwojowych.
Wysokość dofinansowania	Kwota wsparcia na prace badawcze i rozwojowe musi być niższa niż równowartość w złotych kwoty 7,5 miliona euro dla jednego przedsiębiorcy na jeden projekt, a wartość wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem części badawczej projektu musi wynieść co najmniej 400 tys. zł (dla wybranych województw).
Instytucja	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
Strony www	http://www.parp.gov.pl

Program	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
Priorytet/Oś	5. Dyfuzja innowacji
Działanie	5.4 Zarządzanie własnością intelektualną
Poddziałanie	-
Beneficjenci	Mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa
Typy projektów	Projekt może dotyczyć uzyskania ochrony własności przemysłowej lub realizację ochrony: 1. wsparcie na pokrycie kosztów uzyskania ochrony własności przemysłowej za granicą obejmujących koszty przygotowania zgłoszenia, opłat urzędowych za dokonanie zgłoszenia wynalazku/wzoru użytkowego/wzoru przemysłowego, koszty prowadzenia postępowania przed właściwym organem w celu uzyskania ochrony, koszty tłumaczenia, koszty reprezentacji zawodowego pełnomocnika przed danym organem własności przemysłowej. 2. wsparcie na pokrycie kosztów związanych z postępowaniem w zakresie: a. unieważnienia patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy albo prawa z rejestracji; b. stwierdzenia wygaśnięcia patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy albo prawa z rejestracji.
Poziom dofinansowania	Na uzyskanie ochrony własności przemysłowej: 70% dla mikro- lub małego przedsiębiorcy, jeśli wynalazek, wzór przemysłowy lub wzór użytkowy powstał w wyniku prowadzonych badań przemysłowych; 60% dla średniego przedsiębiorcy; 45% dla mikro- lub małego przedsiębiorcy, jeśli wynalazek, wzór przemysłowy lub wzór użytkowy powstał w wyniku prowadzonych prac rozwojowych; 35% dla średniego przedsiębiorcy. Na realizację ochrony własności przemysłowej: 45% dla mikro- lub małego przedsiębiorcy wydatków kwalifikujących się do objęcia wsparciem; 35% dla średniego przedsiębiorcy.
Wysokość dofinansowania	2 tys.zł – 400 tys.zł
Instytucja	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
Strony www	http://www.parp.gov.pl

Program	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
Priorytet/Oś	4. Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska
Działanie	4.1 Wsparcie systemów zarządzania środowiskowego
Poddziałanie	-
Beneficjenci	Małe, średnie projektów duże przedsiębiorstwa
Typy projektów	1. Wykonanie audytu niezbędnego dla uzyskania certyfikatu/ dokonania rejestracji. 2. Uzyskanie certyfikatu/dokonanie rejestracji. 3. Doradztwo związane z uzyskaniem certyfikatu/dokonaniem rejestracji.
Poziom dofinansowania	50%
Wysokość dofinansowania	Maksymalny poziom dofinansowania – 400 tys. zł
Instytucja	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Strony www	http://www.nfosigw.gov.pl

2.3 Działania proeksportowe

Fundusze na działania proeksportowe, w zależności od programu, obejmują dofinansowanie targów o międzynarodowym charakterze, misji gospodarczych, a także doradztwa w zakresie prowadzenia aktywności eksportowej. Właściwe działania zostały ulokowane w Regionalnych Programach Operacyjnych poszczególnych województw oraz krajowym Programie Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka. Szczegółowe warunki ubiegania się o dofinansowanie oraz terminy uruchomienia działań będą przedstawiane na stronach internetowych instytucji zarządzających podawanych w poniższych tabelach.

Program	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka
Priorytet/Oś	6. Polska gospodarka na rynku międzynarodowym
Działanie	6.1 Paszport do eksportu
Poddziałanie	-
Beneficjenci	Mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa
Typy projektów	Projekty mające na celu zwiększenie udziału eksportu w całkowitej sprzedaży, zintensyfikowanie powiązań z zagranicznymi partnerami oraz zwiększenie rozpoznawalności marek handlowych i firmowych na rynkach zagranicznych poprzez: 1. przygotowanie Planu rozwoju eksportu poprzez zakup zewnętrznych usług doradczych (okres jego przygotowania nie może przekroczyć 6 miesięcy); 2. wdrożenie Planu rozwoju przy wykorzystaniu możliwych do wyboru działań proeksportowych (okres jego wdrożenia nie może przekroczyć 24 miesięcy).
Poziom dofinansowania	1. Maksymalnie 80% całkowitych wydatków kwalifikowalnych na zakup usług doradczych, kwota wsparcia – 10 tys. zł. 2. Maksymalnie 50% całkowitych wydatków kwalifikowalnych, kwota wsparcia – 200 tys. zł.
Wysokość dofinansowania	Maksymalnie 200 tys. zł dla jednego przedsiębiorcy na jeden projekt.
Instytucja	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
Strony www	http://www.parp.gov.pl

Program	Regionalny Program Operacyjny Woj. Zachodniopomorskiego
Priorytet/Oś	1. Gospodarka – Innowacje - Technologie
Działanie	1.3. Zaawansowane usługi wsparcia dla przedsiębiorstw
Poddziałanie	1.3.2. Promocja przedsiębiorstw w wymiarze międzynarodowym
Beneficjenci	Mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa
Typy projektów	Wsparcie udziału mikro, małych i średnich przedsiębiorstw mających siedzibę na terenie województwa zachodniopomorskiego: 1.w targach lub wystawach o międzynarodowym charakterze (organizowanych w kraju, jak i za granicą), pod warunkiem, że przedsiębiorstwo pierwszy raz uczestniczy w danych targach lub wystawach, 2.w branżowych misjach gospodarczych organizowanych przy targach lub wystawach za granicą (co najmniej 5 przedsiębiorstw posiadających siedzibę na terenie Polski)

Poziom dofinansowania	-
Wysokość dofinansowania	20 tys. zł – dotyczy projektów obejmujących udział w targach i wystawach 10 tys. zł - dotyczy projektów obejmujących udział w branżowych misjach gospodarczych
Instytucja	Zachodniopomorski Urząd Marszałkowski
Strony www	http://www.rpo.wzp.pl

2.4 Działania „na start” dla rozpoczynających działalność gospodarczą

Osobną grupę potencjalnych beneficjentów funduszy UE stanowią osoby, które planują uruchomienie własnej działalności gospodarczej. Dla nich stworzono zupełnie inne programy i inne zasady ubiegania się o dofinansowanie. Dlatego też wszystkie wymienione we wcześniejszych podrozdziałach programy z nielicznymi wyjątkami, o których piszemy poniżej, należy traktować jako te przeznaczone dla firm już istniejących, a więc dla tych które mają już za sobą proces rejestracji.

Unia Europejska nie zostawia jednak bez wsparcia tych, którzy dopiero chcą stworzyć własną firmę. Należy pamiętać tylko o jednej zasadzie. Otóż osoby fizyczne, które jeszcze nie zarejestrowały działalności gospodarczej mogą jedynie w sposób pośredni skorzystać z funduszy strukturalnych UE. Do tej pory (w latach 2004-2006) pieniądze „na start” mogły zdobyć poprzez uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez instytucje wspierające biznes w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego działanie 2.5 „Promocja przedsiębiorczości”. Niektórzy uczestnicy tych szkoleń z zakresu ABC przedsiębiorczości mieli szansę na pozyskanie do 20 tysięcy złotych dotacji inwestycyjnej lub wsparcia pomostowego – 700 zł co miesiąc, z możliwością wypłacania przez rok. Ale tu uwaga: skierowane były one do osób, które nie były zarejestrowane jako bezrobotne i nie prowadziły po 1 stycznia 2004r. działalności gospodarczej. Ponadto instytucje realizujące projekty z zakresu promocji przedsiębiorczości mogły stosować dodatkowe kryteria naboru.

Ta forma wsparcia kontynuowana jest w latach 2007-2013. Kwota bezzwrotnej dotacji na jaką mogą liczyć uczestnicy tych szkoleń rośnie nawet do 40 tysięcy złotych.

Osoby zainteresowane dotacją „na start” nie składają wniosku i biznesplanu do żadnej instytucji zarządzającej programami operacyjnymi. Muszą natomiast odnaleźć tzw. „operatorów”, czyli instytucje otoczenia biznesu, które same najpierw ubiegają się o środki w drodze konkursowej i w przypadku ich otrzymania z funduszy unijnych, prowadzą nabór chętnych na wspomniane wyżej szkolenia połączone ze wsparciem finansowym. Można to robić albo poprzez kontakt z instytucjami ogłaszającymi konkursy dla organizatorów szkoleń – w województwie zachodniopomorskim to Wojewódzki Urząd Pracy (<http://www.wup.pl>), albo poprzez kontakt z Regionalnym Centrum Informacji Europejskiej.

Na co uczestnik szkolenia może liczyć? Sporo zależy od oferty jaką przygotowują „operatorzy”. Są jednak pewne ogólne ramy, w których mogą się one poruszać. Przedsięwzięcia finansowane są z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki w ramach działania 6.2 „Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia”. Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą (w tym na założenie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej) odbywa się poprzez zastosowanie następujących instrumentów:

- doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności potrzebnych do założenia i prowadzenia działalności gospodarczej,
- przyznaniu przyszłemu przedsiębiorcy środków finansowych na inwestycje (w tym w formie spółdzielni lub spółdzielni socjalnej- o ile wszyscy udziałowcy są osobami, które rozpoczęły prowadzenie działalności w wyniku uczestnictwa w projekcie realizowanym w ramach przedmiotowego Działania), do wysokości 40 tys.zł (lub 20 tys.zł na osobę w przypadku spółdzielni lub spółdzielni socjalnej),

- wsparcie pomostowe w okresie do 6 lub do 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej, obejmujące finansowe wsparcie wypłacane miesięcznie w kwocie nie większej niż równowartość minimalnego wynagrodzenia obowiązującego na dzień wypłacenia dotacji, połączone z doradztwem oraz pomocą w efektywnym wykorzystaniu dotacji (wyłącznie dla osób, które rozpoczęły działalność w ramach danego projektu).

„Operatorzy” ogłaszając nabór dla chętnych wskazują do kogo w szczególności będzie kierowana oferta wsparcia. Wśród potencjalnych uczestników będzie wybierana jedna lub kilka grup docelowych:

- osoby pozostające bez zatrudnienia przez okres co najmniej kolejnych 12 miesięcy w ciągu ostatnich dwóch lat,
- kobiety (w tym zwłaszcza powracające oraz wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci),
- osoby do 25 roku życia,
- osoby niepełnosprawne,
- osoby po 45 roku życia,
- osoby zamieszkujące, w gminach wiejskich i miejsko – wiejskich oraz mieszkańcy miast do 25 tys. mieszkańców zamierzające podjąć zatrudnienie w obszarach niezwiązanych z produkcją roślinną lub zwierzęcą.

Uczestnikiem szkolenia nie mogą zostać:

- osoby, które posiadały zarejestrowaną działalność gospodarczą w okresie 1 roku przed przystąpieniem do projektu,
- osoby, które otrzymały w okresie co najmniej 3 lat poprzedzających dzień przystąpienia do projektu środki na podjęcie działalności gospodarczej pochodzące z funduszy publicznych,
- osoby zatrudnione u organizatora przedsięwzięcia.

Dofinansowanie wypłacane jest na podstawie oceny biznesplanu tworzonego w trakcie szkolenia przez każdego uczestnika. Dotacje niestety nie są kierowane do wszystkich uczestników szkolenia, a wyboru formy wsparcia dokonuje „operator” zgodnie z ustalonym przez siebie regulaminem.

UWAGA! Oprócz wsparcia w ramach PO Kapitał Ludzki 6.2 osoby szukające dotacji założenie biznesu bardzo często korzystają ze wsparcia proponowanego przez urzędy pracy osobom zarejestrowanym jako bezrobotne w ramach tzw. Funduszu Pracy. Obie formy wsparcia wzajemnie się wykluczają, a o szczegóły wsparcia dla bezrobotnych należy pytać w powiatowym urzędzie pracy właściwym ze względu na miejsce zamieszkania.

Wyjątkiem wspomnianym na wstępie podrozdziału, czyli programem, który dopuszcza składanie wniosków jednocześnie od osób już prowadzących firmę, jak i od osób które dopiero chcą ją zarejestrować jest działanie „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Dopuszcza ono złożenie wniosku o wsparcie przez osobę, która dopiero w trakcie oceny wniosku, bądź nawet w trakcie realizacji inwestycji planuje zarejestrowanie działalności gospodarczej.

Fragment rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn.17.07.2008r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 :

„Osoba fizyczna podejmująca we własnym imieniu działalność gospodarczą jest obowiązana przedstawić zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej do dnia złożenia: 1. pierwszego wniosku o płatność pośrednią będącą refundacją kosztów kwalifikowalnych, przyznawaną po zrealizowaniu pierwszego etapu operacji – w przypadku gdy operacja będzie realizowana w dwóch etapach;

2. wniosku o płatność ostateczną będącą refundacją kosztów kwalifikowalnych, przyznawaną po zrealizowaniu całej operacji – w przypadku gdy operacja będzie realizowana w jednym etapie”.

3. ZASADY I PROCEDURY UBIEGANIA SIĘ O DOFINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW UE, CZYLI JAK ZDOBYĆ PIENIĄDZE

Co dokładnie trzeba zrobić, by zdobyć dofinansowanie z funduszy UE na rozwój firmy? Oto kilka podstawowych zasad i wskazówek, o których warto wiedzieć zanim zabierzemy się za załatwianie czegośkolwiek. W tym rozdziale znajdziesz odpowiedzi na najbardziej podstawowe pytania: dla kogo są fundusze, na co można je zdobyć i jakie są procedury otrzymywania wsparcia. Wyjaśniamy też pojęcia i zagadnienia, które sprawiają najczęściej kłopotów tym, którzy mają z funduszami do czynienia po raz pierwszy.

3.1 Beneficjent – kto to i kto może nim być

Beneficjent, czyli ten kto może złożyć wniosek o przyznanie wsparcia. To słowo kluczowe, bo tak naprawdę od niego powinniśmy zacząć sprawdzanie czy w ogóle mamy szansę na ubieganie się o dofinansowanie. Tak więc, wbrew pozorom wcale nie to, jaki mamy pomysł i w jakiej branży działamy, decyduje o wyborze programu, z którego możemy skorzystać.

UWAGA! Bardzo często pojawiają się pytania ze strony naszych klientów o to czy można się na przykład ubiegać o dofinansowanie budowy domku jednorodzinnego. Oczywiście obowiązuje tutaj fundamentalna zasada mówiąca o tym, iż Unia Europejska nie finansuje przedsięwzięć osób prywatnych. Tak więc w gronie potencjalnych beneficjentów jakiegokolwiek programu nigdy nie zobaczymy wzmianki: właściciel domu, pracownik, student itp. O wsparcie mogą ubiegać się te podmioty, które w jakimkolwiek stopniu przyczynią się do wzrostu poziomu i tempa rozwoju regionu, a więc na przykład przedsiębiorcy (w tym osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność), samorządy, organizacje pozarządowe. Zupełnie inaczej traktowane są niektóre grupy zawodowe jak rolnicy czy rybacy. Dla nich stworzono odrębne programy i inne zasady udzielania wsparcia. Fundusze zatem niestety nie są dla wszystkich. Pierwsza fundamentalna zasada brzmi: UE nie finansuje przedsięwzięć osób prywatnych (nie mylić z osobą prowadzącą działalność gospodarczą).

Przykładowo, definicja beneficjenta umieszczona w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego (RPOWZ) brzmi:

Beneficjent – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, realizująca projekty finansowe z budżetu państwa lub ze źródeł zagranicznych na podstawie decyzji lub umowy o dofinansowanie projektu (Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju).

Kiedy już wiemy, że jesteśmy w gronie potencjalnych beneficjentów, warto zabrać się za poszukiwanie programu, w ramach którego możemy złożyć wniosek o dofinansowanie. I tutaj kolejna bardzo ważna uwaga. Kierowanie się samymi nazwami dostępnych programów nic tak naprawdę nam nie da. Na przykład w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko wnioski o dofinansowanie inwestycji z zakresu ochrony środowiska tylko w nielicznych działaniach mogą składać przedsiębiorcy. Z kolei Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka jest stworzony między innymi z myślą o przedsiębiorcach, ale tylko takich, którzy albo realizują bardzo kosztowne inwestycje powyżej 8 milionów złotych, albo pracują wraz z jednostkami badawczymi nad rozpoczęciem produkcji bardzo innowacyjnego

temu co chcemy robić, ale pierwsze co powinniśmy w takiej sytuacji zrobić, to sprawdzić opis działania w uszczegółowieniach programów. Na szczęście podział programów w latach 2007-2013 nie jest zbyt skomplikowany, możemy więc przyjąć, że zdecydowaną większość funduszy na najczęstsze rodzaje inwestycji przedsiębiorcy będą pozyskiwać w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych właściwych dla każdego z województw.

Przy wyborze właściwego działania bardzo istotny z punktu widzenia przedsiębiorców jest podział na mikro, małe oraz średnie firmy. Fundusze rozdzielane są bowiem najczęściej w oparciu o kryterium wielkości firmy ubiegającej się o wsparcie. Po raz kolejny, wbrew pozorom, nie jest więc istotne to, w jakiej branży działamy. W pierwszej kolejności powinniśmy odpowiedzieć sobie na pytanie do jakiej kategorii przedsiębiorstw zalicza się nasza firma.

Zgodnie z Załącznikiem I do Rozporządzenia Komisji (WE) nr 364/2004 z dnia 25 lutego 2004 r. zmieniającego Rozporządzenie (WE) nr 70/2001 wyodrębnia się następujące kategorie przedsiębiorstw:

średnie przedsiębiorstwo – średnie przedsiębiorstwo to przedsiębiorstwo, które:

- zatrudnia mniej niż 250 pracowników oraz
- jego roczny obrót nie przekracza 50 milionów euro lub całkowity bilans roczny nie przekracza 43 milionów euro;

małe przedsiębiorstwo – małe przedsiębiorstwo to przedsiębiorstwo, które:

- zatrudnia mniej niż 50 pracowników oraz
- jego roczny obrót nie przekracza 10 milionów euro lub całkowity bilans roczny nie przekracza 10 milionów euro;

mikroprzedsiębiorstwo - mikroprzedsiębiorstwo to przedsiębiorstwo, które:

- zatrudnia mniej niż 10 pracowników oraz
- jego roczny obrót nie przekracza 2 milionów euro lub całkowity bilans roczny nie przekracza 2 milionów euro.

Jak widać, forma prawna przedsiębiorstwa nie decyduje o przynależności do którejś z kategorii. Pod uwagę brane są dane dotyczące zatrudnienia i obrotu firmy. Wypełniając wniosek należy jednak podać te dane za trzy ostatnie lata (o ile firma działa już przez ten okres).

UWAGA! Oceniając kategorię własnej firmy pamiętamy o następującej zasadzie: W przypadku, gdy na ostatni dzień bilansu dane przedsiębiorstwo przekracza lub spada poniżej progu zatrudnienia lub pułapu finansowego określającego jego kategorię uzyskanie lub utrata statusu średniego, małego lub mikroprzedsiębiorstwa następuje tylko wówczas, gdy zjawisko to powtórzy się w ciągu dwóch kolejnych lat.

Na koniec praktyczna uwaga dotycząca sposobu obliczania zatrudnienia w firmie. Liczba zatrudnionych osób w przedsiębiorstwie odpowiada liczbie rocznych jednostek roboczych (RJR), tj. liczbie pracowników zatrudnionych na pełnych etatach w ciągu jednego roku (łącznie z właścicielem) wraz z liczbą pracowników zatrudnionych na niepełnych etatach oraz liczbą pracowników sezonowych (etatowych), które są ułamkowymi częściami jednostek RJR. Personel składa się z:

- pracowników;
- osób pracujących dla przedsiębiorstwa, podlegających mu i uważanych za pracowników na mocy przepisów prawa powszechnie obowiązującego;
- właścicieli – kierowników;
- partnerów prowadzących regularną działalność w przedsiębiorstwie i czerpiących z niego korzyści finansowe.

Praktykanci lub studenci odbywający szkolenie zawodowe na podstawie umowy o praktyce lub szkoleniu zawodowym nie wchodzi w skład personelu. Okres trwania urlopu macierzyńskiego lub wychowawczego nie jest wliczany.

W regionalnych programach na lata 2007-2013 istotną kwestią w przypadku mikroprzedsiębiorstw jest lokalizacja firmy, która chce starać się o dofinansowanie.

Upraszczając, możemy przyjąć zasadę, że mikroprzedsiębiorcy, którzy mają swoją siedzibę i adres zamieszkania w miejscowościach poniżej 5 tys. mieszkańców automatycznie przypisani są do Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy takie mikroprzedsiębiorstwo chce zdobyć dofinansowanie przekraczające kwotę 300 tysięcy złotych. Wówczas kwalifikuje się do Regionalnego Programu Operacyjnego.

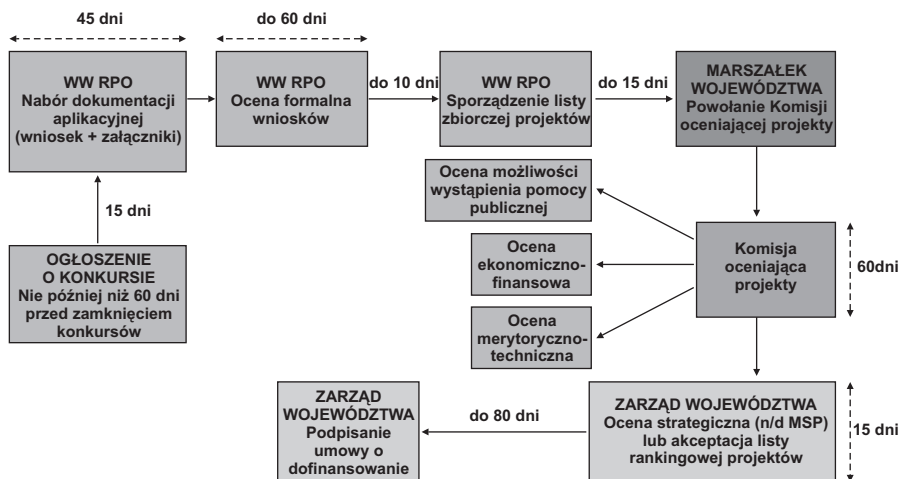
3.2 Pamiętaj, że startujesz w konkursie

Wsparcie przedsiębiorstw w ramach funduszy UE w przeważającej większości przypadków nie jest przydzielane w ramach ciągłego naboru wniosków. Każdy przedsiębiorca ubiegający się o wsparcie musi mieć świadomość, że staje do ogłaszanych cyklicznie konkursów. Żeby otrzymać dofinansowanie musi być lepszy od konkurencji.

Ogólna zasada mówi o tym, iż przedsiębiorca najpierw spełnić ogólne warunki konkursu i kryteria dostępu stawiane przez instytucję prowadzącą nabór wniosków, a następnie musi zdobyć taką liczbę punktów na kolejnych etapach oceny, która zapewni mu wysokie miejsce na tak zwanej liście rankingowej. Mamy więc do czynienia z typową rywalizacją między poszczególnymi przedsiębiorcami, im więcej punktów otrzyma wniosek, tym większa szansa na dofinansowanie. Oznacza to, że niestety nie wszyscy, którzy wystartują w konkursie i zdobędą minimalną liczbę wymaganych punktów, otrzymają dofinansowanie. Opisana powyżej procedura obowiązuje w zdecydowanej większości działań.

Oto przykładowy przebieg konkursu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego i czas rozpatrywania wniosków.

Ścieżka wyboru projektów - tryb konkursowy zamknięty:

Jak wynika z powyższego schematu czas oczekiwania od momentu złożenia wniosku o dofinansowanie do podpisania umowy o dofinansowanie może zajmować 5-6 miesięcy. Dla przedsiębiorcy startującego w konkursie oznacza to konieczność planowania inwestycji z dość dużym wyprzedzeniem, bowiem wniosek o dofinansowanie składa się tylko i wyłącznie na inwestycje, które przedsiębiorca dopiero zamierza zrealizować.

Fakt udziału w konkursie oznacza również, że przedsiębiorca musi zdawać sobie sprawę, że jego pomysł biznesowy będzie poddany szczegółowej analizie, a za konkretne informacje i wskaźniki umieszczone we wniosku otrzyma określoną liczbę punktów. Zdobyte punkty

decydują o miejscu na liście rankingowej i tym samym o możliwości otrzymania wsparcia. Oczywiście już na etapie przygotowywania dokumentacji konkursowej przedsiębiorca ma wgląd w wytyczne dotyczące sposobu punktacji wniosków. Jest więc w stanie przeprowadzić wstępną analizę swoich szans. W każdym programie punktowane kryteria mogą się różnić, ale dla uproszczenia należy przyjąć, że najczęściej priorytetowo traktowane są inwestycje innowacyjne, a więc wprowadzające nowe produkty i usługi lub zasadnicze zmiany w dotychczasowym sposobie produkcji lub świadczenia usługi już na poziomie przedsiębiorstwa oraz przyczyniające się do wzrostu zatrudnienia. Poza tym dużej punktów można zdobyć za efektywność ekonomiczną inwestycji oraz udowodnienie tak zwanej trwałości realizacji projektu.

3.3 Nie każda inwestycja może otrzymać wsparcie

Planując inwestycję w naszej firmie musimy pamiętać, że niektóre nasze przedsięwzięcia i pomysły już od samego początku nie mają szans na otrzymanie wsparcia. Dzieje się tak, ponieważ Unia Europejska przydzielając państwom fundusze strukturalne wyznacza kilka podstawowych zasad, które później znajdują odzwierciedlenie w krajowych wytycznych. Oto one:

Tylko nowe inwestycje

To podstawowy warunek ubiegania się o dofinansowanie. W praktyce jego spełnienie wygląda następująco: przedsiębiorca we wniosku opisuje przedsięwzięcie, które zamierza zrealizować. Nie może zatem starać się o zwrot kosztów już poniesionych. Jeśli jego wniosek zostanie pozytywnie oceniony, dopiero wówczas ma gwarancję, że planowane wydatki wymienione we wniosku będą przedmiotem dofinansowania.

Definicja nowej inwestycji z rozporządzenia Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 11.10.2007r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych

Nowa inwestycja obejmuje:

1. Inwestycję w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne związane z:

- a) utworzeniem nowego przedsiębiorstwa,
- b) rozbudową istniejącego przedsiębiorstwa,
- c) dywersyfikacją produkcji przedsiębiorstwa poprzez wprowadzenie nowych dodatkowych produktów lub
- d) zasadniczą zmianą dotyczącą procesu produkcyjnego w istniejącym przedsiębiorstwie;

2. Nabycie środków trwałych bezpośrednio związanych z przedsiębiorstwem, które zostały zamknięte lub zostałyby zamknięte, gdyby zakup nie nastąpił, przy czym środki nabywane są przez inwestora niezależnego od zbywcy.

Nową inwestycją zgodnie z rozporządzeniem nie jest natomiast:

1. Inwestycja prowadząca wyłącznie do odtworzenia zdolności produkcyjnych;
2. Nabycie udziałów lub akcji przedsiębiorstwa.

Istotnym warunkiem jest wygenerowanie przez planowaną przez przedsiębiorcę inwestycję nowych miejsc pracy. Przez „tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nową inwestycją” należy rozumieć przyrost netto liczby pracowników w stosunku do średniej z poprzednich 12 miesięcy, w wyniku realizacji nowej inwestycji, w okresie trzech lat od dnia jej zakończenia. Do liczby pracowników wlicza się pracowników zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie jednego roku, pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy oraz pracowników sezonowych, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

Tylko określone typy projektów

Institucja prowadząca nabór wniosków wskazuje jakie konkretne typy projektów mogą podlegać dofinansowaniu. Oznacza to, że nie każda nowa inwestycja może być przedmiotem

przedmiotem dofinansowania, ale tylko taka, które mieści się w typie wskazanym w dokumentacji konkursowej. Najczęściej na wsparcie mogą liczyć inwestycje, dzięki którym firma ma zrobić jakiś zdecydowany krok na przód. Odpadają więc inwestycje „odtworzeniowe” polegające na przykład tylko na wymianie starych maszyn na nowe.

Oto wymagane typy projektów w ramach RPOWZ:

- rozszerzenie zakresu działalności gospodarczej,
- dywersyfikacja produkcji lub świadczenia usług przedsiębiorstwa poprzez wprowadzenie nowych dodatkowych produktów i usług,
- zmiana produktu lub usługi,
- działania mające na celu dokonywanie zasadniczych zmian procesu produkcyjnego lub zmianę w sposobie świadczenia usług,
- uruchomienie działalności nowopowstałego przedsiębiorstwa.

Jak więc można zauważyć, tylko inwestycje przyczyniające się do zdecydowanego rozwoju przedsiębiorstwa i podniesienia jego konkurencyjności, czy to w początkowej fazie, czy w późniejszej fazie jego funkcjonowania, mogą być przedmiotem składanego wniosku.

Nie ruszaj od razu z inwestycją

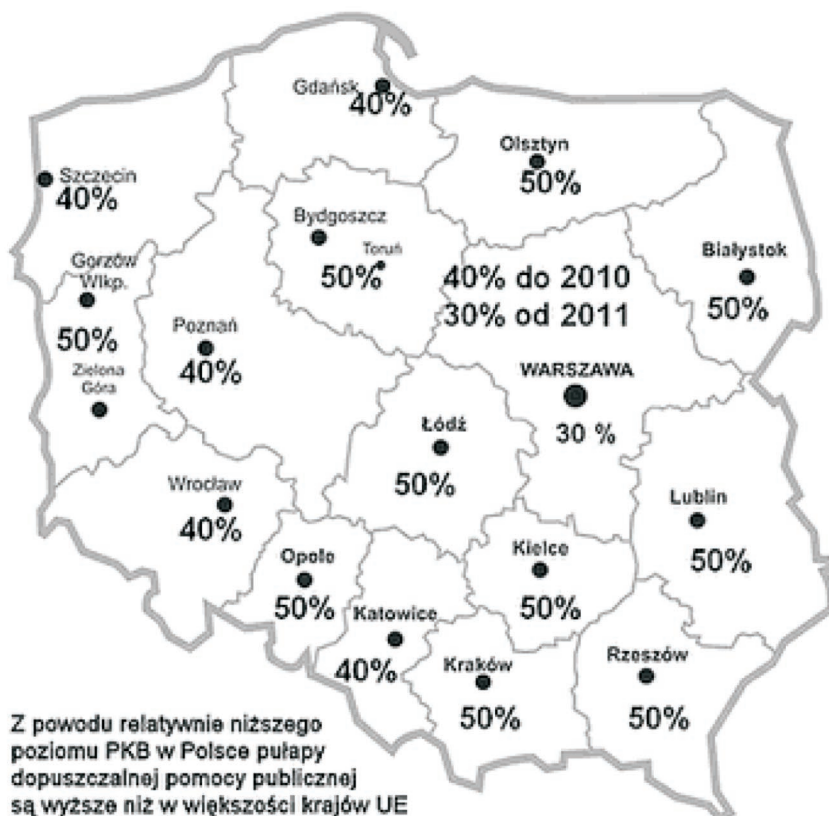
To kolejny warunek, który wymusza na przedsiębiorcach konieczność planowania inwestycji z dużym wyprzedzeniem. Najczęściej przedsiębiorcy czekają kilka miesięcy na wyniki konkursu i ostateczną odpowiedź instytucji oceniającej wniosek. Natomiast firmy, które nie chcą lub nie mogą ze względu na swoje potrzeby i plany czekać na ostateczną odpowiedź instytucji oceniającej wniosek mogą rozpocząć realizację swojego projektu najwcześniej dzień po dniu złożeniu wniosku o dofinansowanie, jednak czynią to na własne ryzyko nie znając wyników konkursu, a więc bez gwarancji zwrotu poniesionych kosztów.

Terminy realizacji inwestycji lub jej kolejnych etapów musimy umieścić w harmonogramie we wniosku, należy więc planować ją racjonalnie, z uwzględnieniem powyższych zasad.

Zanim rozpoczniesz wypełnianie wniosku

Zanim więc zdecydujemy się na start w konkursie, a więc zanim zabierzemy się za wypełnianie wniosku o dofinansowanie i wszystkich niezbędnych załączników, musimy szczegółowo zapoznać się z warunkami konkursu. Przede wszystkim chodzi tutaj o znajomość ograniczeń finansowych, bowiem instytucja prowadząca nabór wniosków wskazuje jaki powinien być minimalny i maksymalny poziom kosztów inwestycji. Kolejna rzecz, którą trzeba zweryfikować, to maksymalny poziom wsparcia na jaki można liczyć. W tym miejscu warto zapoznać się z tak zwaną mapą pomocy regionalnej. Na niej zaznaczono jaki procentowy poziom dofinansowania obowiązuje w poszczególnych województwach.

Mapa pomocy regionalnej w Polsce w latach 2007 - 2013

UWAGA! W przypadku mikroprzedsiębiorstw i małych firm poziom wsparcia automatycznie rośnie o 20 punktów procentowych, a w przypadku firm średnich o 10 punktów procentowych (z wyjątkiem firm działających w sektorze transportu). Zatem ostateczny poziom wsparcia na jakie można liczyć w województwie zachodniopomorskim to 60% zwrotu poniesionych kosztów w przypadku mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw oraz 50% w przypadku średnich.

3.4 Zaliczki i refundacja kosztów

Do roku 2009 obowiązywała tylko jedna zasada finansowania inwestycji realizowanych w ramach funduszy UE, stanowiąca sporą niedogodność dla przedsiębiorców – zasada refundacji kosztów. Oznaczała konieczność wstępnego całkowitego poniesienia kosztów realizacji inwestycji przez beneficjenta. Dofinansowanie wypłacane było natomiast po zakończeniu inwestycji, po przedstawieniu kopii rachunków i faktur potwierdzających poniesienie wydatków oraz po zaakceptowaniu sprawozdań i wniosku o płatność przez instytucję zarządzającą. W niektórych programach i działaniach inwestycyjnych istniała możliwość wnioskowania o płatności pośrednie, po zakończeniu poszczególnych etapów inwestycji lub jeśli trwała ona

powyżej 3 miesięcy. Od 2009 roku w ramach większości ogłaszanych konkursów dla przedsiębiorców wprowadzono również możliwość występowania po podpisaniu umowy o płatności zaliczkowe. Oznacza to w praktyce przekazanie przedsiębiorcy części przyznanego dofinansowania – na ogół do 70% przysługującej zgodnie z umową kwoty dofinansowania w formie zaliczki, przy czym pozostała kwota dofinansowania nadal stanowi refundację części wydatków kwalifikowanych poniesionych wcześniej przez przedsiębiorcę. Wypłata zaliczki w zależności od programu i działania następuje w jednej lub kilku transzach, przy czym wypłata kolejnej transzy uzależniona jest od prawidłowego rozliczenia poprzednich.

Należy pamiętać, iż już na etapie składania wniosku należy wskazać z jakich źródeł finansowany będzie projekt przed wypłatą dofinansowania. Dotyczy to zarówno wydatków kwalifikowanych, jak i nieobjętych dofinansowaniem. W szczególności, jeśli przedsiębiorca będzie współfinansował projekt z zewnętrznych źródeł – należy wskazać w jakiej wysokości oraz z jakich źródeł zewnętrznych zamierza korzystać. Najczęściej odbywa się to za pomocą promesy kredytowej, która jest dokumentem zabezpieczającym zarówno dla instytucji oceniającej wniosek, jak i dla banku. Z jednej strony bowiem bank zobowiązuje się do udzielenia nam kredytu na określonych przez siebie warunkach. Dla instytucji oceniającej wniosek z kolei promesa jest gwarancją, że przedsiębiorca ruszy z inwestycją w przypadku pozytywnej odpowiedzi oraz sygnałem, że pomysł został oceniony pozytywnie pod względem finansowym przez specjalistów zewnętrznych. W przypadku środków trwałych możliwe jest również przedłożenie promesy leasingowej.

Zarówno w projektach inwestycyjnych, jak i szkoleniowych ustanawiane jest zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy o dofinansowanie projektu. Charakter zabezpieczenia zależy od wartości projektu. Możliwe formy wniesienia zabezpieczenia to najczęściej, w przypadku, gdy wartość dofinansowania przyznanego nie przekracza 1mln zł, weksel in blanco wraz z deklaracją wekslową. Natomiast, gdy wartość dofinansowania przekracza 1mln zł zabezpieczenie ustanawiane jest w jednej z następujących form: weksel in blanco z poręczeniem wekslowym banku; poręczenie bankowe; gwarancja bankowa; gwarancja ubezpieczeniowa; poręczenia udzielane przez podmioty, o których mowa w art. 6b ust 5 pkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 275); zastaw na papierach wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa lub jednostkę samorządu terytorialnego; zastaw rejestrowy na zasadach określonych w przepisach o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów; hipoteka.

3.5 Co to jest wydatek kwalifikowany

Niestety, nie każdy wydatek, który przedsiębiorca chciałby ponieść w związku z realizacją inwestycji, może być przedmiotem dofinansowania. Dla ułatwienia oceny i konstruowania budżetu inwestycji, instytucja oceniająca wniosek zawsze podaje jakie koszty uznaje za tak zwane wydatki kwalifikowane. Ich lista stanowi zawsze element dokumentacji konkursowej. Wydatki kwalifikowane w poszczególnych programach zawsze mieszczą się w katalogu wydatków określonych prawem UE.

Rozporządzenie Rady nr 1260/1999 zawiera przepisy wyznaczające podstawowe zasady dotyczące działania funduszy strukturalnych, w tym dotyczące kwalifikowalności (art. 30 Kwalifikacje). W Rozporządzeniu 448/2004 z dnia 10 marca 2004 r. zmieniającym rozporządzenie Komisji nr 1685/2000 w sprawie szczegółowych zasad wdrażania rozporządzenia Rady nr 1260/1999 w zakresie uznawania wydatków na działania współfinansowane z funduszy strukturalnych, w dwunastu zasadach zostały szczegółowo uregulowane kwestie kwalifikowania (uznawania) wydatków refundowanych współfinansowanych z Funduszy Strukturalnych. Ponadto w załącznikach do Uzupełnień Programów Operacyjnych znalazły się zasady kwalifikowalności wydatków, określane w odniesieniu do terminów ich ponoszenia, podmiotu, który je ponosi oraz kategorii wydatków związanych z realizacją projektu.

Katalog wydatków kwalifikowanych, w zależności od programu i działania może być bardzo różny. Najczęściej do wydatków kwalifikowanych zalicza się koszty zakupu środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz koszty związane z zakupem materiałów i robót budowlanych, czyli wydatki związane z remontami, modernizacją, adaptacją oraz budową obiektów i nieruchomości, a także ich zakupem. Nigdy wydatkiem kwalifikowanym nie będą natomiast koszty obrotowe, np. koszt zakupu towaru, którym ktoś chce handlować lub materiałów służących do produkcji. Większość działań inwestycyjnych nie daje również możliwości zakupu środków transportu, poza bardzo specjalistycznymi pojazdami lub o ile nie zostanie precyzyjnie udokumentowane przeznaczenie środka tylko do celów realizacji projektu. Również podatek VAT co do zasady nie jest kosztem kwalifikowanym, chyba że przedsiębiorcy nie przysługuje prawo jego zwrotu lub odliczenia.

Oczywiście lista wydatków kwalifikowanych składa się z szeregu dodatkowych zastrzeżeń i obwarowań, których należy bezwzględnie przestrzegać. Często pojawiają się ograniczenia dotyczące udziału poszczególnego wydatku w kosztach całej inwestycji. Ograniczenie to najczęściej dotyczy kosztów budowlanych – na przykład zakupu robót i materiałów budowlanych oraz na przykład kosztu zakupu nieruchomości. Zawsze mogą to być tylko i wyłącznie koszty cząstkowe, a nie jedyne koszty projektu.

W praktyce oznacza to, że nie dostaniemy dofinansowania na przykład na zakup jakiegoś obiektu lub wybudowanie hali produkcyjnej. Szanse na wsparcie miałby natomiast projekt polegający na zakupie obiektu lub budowie hali, wyposażeniu jej w maszyny i urządzenia niezbędne do produkcji lub świadczenia usług, być może zakupie licencji i uruchomieniu konkretnego rodzaju działalności.

Warto jednak pamiętać, iż koszty kwalifikowane nie są podawane po to, by przedsiębiorca tylko i wyłącznie w oparciu o te koszty konstruował budżet programu. Budżet powinien zawierać wszystkie niezbędne wydatki dla jego powodzenia, czyli również wydatki niekwalifikowane.

Przykład wydatków kwalifikowanych w przypadku zakupu środków trwałych na podstawie dokumentacji konkursowej w ramach RPOWZ:

1. Zakup środka trwałego (cena nabycia) pod następującymi warunkami:

- a) środek trwały jest niezbędny do realizacji projektu,
- b) środek trwały jest trwale związany z celami projektu,
- c) środek trwały zostanie włączony w rejestr środków trwałych Beneficjenta,
- d) wydatek ten będzie traktowany jako wydatek inwestycyjny zgodnie z zasadami rachunkowości,
- e) cena nabycia środka trwałego należącego do Grupy 1, zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych (KŚT) nie przekracza jego wartości rynkowej, a wartość środka trwałego potwierdzona jest operatem szacunkowym sporządzonym przez uprawnionego rzeczoznawcę w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603, z późn. zm.) wraz z przepisami wykonawczymi. Dodatkowo w przypadku zakupu używanych środków trwałych muszą być spełnione następujące warunki:
 - a) w okresie 7 lat poprzedzających złożenie Wniosku o dofinansowanie środek trwały nie został zakupiony z wykorzystaniem środków publicznych krajowych lub pochodzących z funduszy Unii Europejskiej,
 - b) cena środka trwałego nie przekracza wartości rynkowej, określonej na dzień zakupu i jest niższa od ceny nowego środka trwałego,
 - c) środek trwały posiada właściwości techniczne niezbędne do realizacji przedsięwzięcia objętego dofinansowaniem oraz spełnia obowiązujące normy i standardy.

3.6 Trwałość realizacji projektu

Dofinansowanie to nie tylko złożenie wniosku, zrealizowanie inwestycji i przekazanie środków. To również konieczność zachowania celów i rezultatów inwestycji przez okres

wskazany w działaniu. W stosunku do przedsiębiorców wynosi on najczęściej trzy lata. Oznacza nie tylko konieczność utrzymania się firmy na rynku, ale również osiągnięcia i zachowania wskaźników produktu i rezultatu inwestycji.

Wskaźnik produktu to bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami, np. liczba nabytych środków trwałych. Wskaźniki produktu są związane wyłącznie z okresem realizacji projektu, mogą więc być podawane wyłącznie za lata, w których projekt jest realizowany. Natomiast wymagane jest ich zachowanie w okresie co najmniej 3 lat, tzn. nie można np. sprzedać zakupionych dzięki dofinansowaniu środków trwałych, nie wolno zmienić przeznaczenia wybudowanego lub zaadaptowanego obiektu.

Wskaźniki rezultatu określają efekty projektu, które są osiągane dzięki jego realizacji. Rezultaty projektu powinny wystąpić tuż po zrealizowaniu projektu, jednakże zazwyczaj nie powinny pojawić się później niż 12 miesięcy od zakończenia realizacji projektu. Obrazują zakres zmian, jakie wystąpiły w firmie bezpośrednio w wyniku zrealizowanej inwestycji.

Już na etapie składania wniosku przedsiębiorca musi dokładnie zaplanować w jaki sposób zapewni trwałość realizacji projektu i będzie ją monitorował. Część rezultatów projektu jest bowiem podstawą do przyznania punktów w ocenie merytorycznej wniosku. Wskaźniki z jakich przedsiębiorca może być rozliczany, to dokładnie te same, które wskazuje we wniosku o dofinansowanie, a więc przykładowo:

- liczba utworzonych miejsc pracy,
- liczba nowych usług wprowadzonych w przedsiębiorstwie,
- zmniejszenie ilości zużytego paliwa,
- zmniejszenie emisji głównych zanieczyszczeń powietrza,
- zwiększenie wydajności pracy,
- liczba udoskonalonych produktów.

Wskaźniki te podajemy nie tylko po to, by zdobyć sporo punktów na etapie oceny. Musimy je później osiągnąć. W ten sposób instytucje wypłacające dofinansowanie zabezpieczają się przed zbytym „koloryzowaniem” wniosków ze strony beneficjentów. Dochodziło bowiem do sytuacji, w których zwycięzca konkursu musiał podpisać umowę o dofinansowanie, i tym samym zobowiązać się do osiągnięcia deklarowanych we wniosku wskaźników. Jeśli wpisywał wskaźniki nierealne, wycofywał się ze złożenia podpisu.

UWAGA! W większości programów Instytucja zarządzająca lub inna uprawniona instytucja może przeprowadzić kontrolę przez okres 3 lat od dnia zakończenia finansowego projektu, mając na celu ponowne sprawdzenie prawidłowości realizacji projektu, w tym kwalifikowalności i prawidłowości poniesienia wydatków oraz utrzymania przez przedsiębiorcę wskaźników.

Nie wszystkie odstępstwa od umowy o dofinansowanie i opisu projektu we wniosku o dofinansowanie skutkują nierozliczeniem projektu, a co za tym idzie rozwiązaniem umowy i koniecznością zwrotu otrzymanego dofinansowania. Jednym z rodzajów takich zmian, to wszystkie zmiany wynikające z działania tzw. „siły wyższej”. Nie należy jednak przeceniać tego argumentu. Pod pojęciem „siły wyższej” rozumiemy najczęściej „zdarzenie bądź połączenie zdarzeń niezależnych od beneficjenta, które zasadniczo utrudniają wykonywanie jego zobowiązań wynikających z umowy, których beneficjent nie mógł przewidzieć i którym nie mógł zapobiec ani ich przewidywać poprzez działanie z należytą starannością, np. powódź, trzęsienie ziemi, wojna, mobilizacja, działania wojenne wroga, rekwizycja, embargo lub zarządzenie władz”. Nie są więc „siłą wyższą” przykładowo wypadki losowe, które prowadzą do strat i szkód w firmie, ale które przedsiębiorca mógł przewidzieć i ubezpieczyć się na wypadek ich wystąpienia (np. kradzież). Nie uznaje się również za „siłę wyższą” braku siły roboczej, materiałów i surowców, chyba że jest to bezpośrednio spowodowane siłą wyższą.

3.7 Dokumentacja konkursowa – najważniejszy wniosek i biznesplan

Jak już wielokrotnie w tym rozdziale wspominaliśmy, fundusze UE rozdzielane są w trybie konkursowym. To oznacza, że nasz pomysł biznesowy musimy nie tylko „sprzedać” w jak najlepszy sposób, ale również musimy uczynić to wg określonych zasad, na z góry ustalonych i ogólnodostępnych formularzach. Komplet dokumentów, które musimy wypełnić przystępując do konkursu nosi nazwę dokumentacji konkursowej. Do najważniejszych jej elementów należy przede wszystkim wniosek i biznesplan. Jednak nie możemy zapomnieć o żadnym dodatkowym dokumencie, czyli o obowiązkowych załącznikach. Jak w tym wszystkim się pogubić? Otóż w momencie ogłoszenia konkursu na stronie internetowej instytucji prowadzącej nabór wniosków umieszczana jest cała dokumentacja konkursowa. Sposób interpretacji zapisów dokumentacji, zasady jej wypełniania wyjaśnione są zazwyczaj w opublikowanych „wytycznych”, „regulaminie” oraz „instrukcjach”. Z nich również dowiadujemy się jakie są załączniki obowiązkowe oraz gdzie i do kiedy musimy dostarczyć komplet dokumentów. Do najczęstszych załączników obowiązkowych zalicza się dokument rejestrowy firmy, dokumenty finansowe, oraz w zależności od charakteru działania, promesy, zestawy oświadczeń, zezwoleń oraz kwestionariusze osobowe. Część załączników składamy jednocześnie z wnioskiem, część można uzupełnić w przypadku skierowania wniosku do dofinansowania, przed podpisaniem umowy. Należy jednak pamiętać, iż dołączenie tych załączników do wniosku o dofinansowanie dostarcza pełniejszej informacji na temat planowanej inwestycji, co może przyczynić się do uzyskania lepszej oceny projektu. Sam formularz wniosku najczęściej wypełnia się on-line logując się na stronie internetowej (otrzymujemy swój login i hasło, jak przy zakładaniu poczty internetowej), choć nie jest to regułą. Tak więc formularz wniosku składany jest w dwóch wersjach – elektronicznej i papierowej. Wersja papierowa zawiera również biznesplan i pozostałe wymagane dokumenty i załączniki.

UWAGA! Wniosek o dofinansowanie złożony na jakimkolwiek innym dokumencie niż wzory opublikowane przez instytucję zarządzającą nie będzie w ogóle rozpatrywany. Bezwzględnie również należy dotrzymać podanych terminów składania dokumentów.

Jeśli natomiast chodzi o sposób wypełniania – należy pamiętać, że w konkursach o fundusze UE nie ma miejsca na rozmowę kwalifikacyjną. Dokumenty należy wypełniać więc w taki sposób, by osoba je oceniająca nie miała wątpliwości na czym polega nasz projekt i jakie są jego mocne strony. W zdecydowanej większości konkursów wniosek i biznesplan poddawane są tak zwanej ocenie punktowej. To oznacza, że urzędnik i eksperci analizując je muszą to czynić na podstawie kart oceny. Karty te również są częścią dokumentacji konkursowej. Dlatego też każdy przed przygotowaniem wniosku i biznesplanu może przeprowadzić wstępną analizę swoich szans w konkursie.

3.8 Ocena oddziaływania na środowisko

Ze względu na problem niedostosowania prawodawstwa polskiego do wymogów prawa Unii Europejskiej, a jednocześnie przy konieczności przestrzegania regulacji europejskich w trakcie realizacji projektów dofinansowywanych środkami europejskimi, przedsiębiorcy są zobligowani przy sporządzaniu wniosków do zbadania oddziaływania ich inwestycji na środowisko i przedłożenia odpowiednich dokumentów. Ich zakres zależy od charakteru, typu i przedmiotu inwestycji. Każde przedsięwzięcie, do zrealizowania którego niezbędne jest wydanie pozwolenia na budowę lub zgłoszenia budowy, zmusza przedsiębiorcę do uzyskania stosownej dokumentacji poświadczającej, że planowane przez niego przedsięwzięcie nie będzie naruszało środowiska naturalnego. Wymóg nie dotyczy projektów, które ze względu na swoją specyfikę mają charakter niestacjonarny, tj. nie posiadają lokalizacji. Natomiast należy pamiętać, że np. zakup maszyny, mimo iż sam w sobie nie mieści się definicji „przedsięwzięcia”, to związany jest z jej zainstalowaniem, uruchomieniem i użytkowaniem. Jeżeli więc przed rozpoczęciem użytkowania maszyny wymagane są jakiegoś rodzaju prace budowlane lub

zmiana sposobu zagospodarowania terenu, co może znacząco lub potencjalnie oddziaływać na środowisko, to rodzi to już wymóg zbadania inwestycji pod tym kątem. Każdy z inwestorów, którego przedsięwzięcie może oddziaływać na środowisko powinien zwrócić się do właściwego organu (wójt, burmistrz, prezydent, RDOŚ) o wydanie decyzji środowiskowej i oceny habitatowej (Natura 2000).

By określić, w jakiej grupie znajduje się planowane przedsięwzięcie i jaką w związku z tym trzeba przygotować dokumentację, należy zapoznać się poniższymi aktami prawnymi oraz wytycznymi będącymi częścią dokumentacji konkursowej w danym działaniu i programie: Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięć do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573, z późn. zm.)

3.9 Informacji szukaj u wiarygodnego źródła

Okres uruchamiania konkursów dla przedsiębiorców bardzo często zbiega się w czasie ze wzmogoną aktywnością różnego rodzaju firm oferujących odpłatnie przedsiębiorcom materiały i dokumenty ułatwiające jakoby zdobycie dofinansowania. Do takich ofert należy podchodzić z bardzo dużą ostrożnością. Często okazuje się bowiem, że firma wysyłkowa chce nam sprzedać podręcznik na przykład z zakresu pisania biznesplanu za cenę wielokrotnie wyższą niż w księgarni. Poza tym wiele firm usiłuje sprzedać materiały, które są bezpłatnie do pobrania w Internecie, czyli np. treść programów operacyjnych i uszczegółowień, formularze wniosków, biznesplanu, instrukcje wypełniania stanowiące część dokumentacji konkursowej.

UWAGA! Wraz z ogłoszeniem konkursów lub naborów ciągłych na stronach internetowych instytucji zarządzających programami pojawia się kompletna dokumentacja konkursowa, która jest publikowana bezpłatnie i stanowi jedyny pakiet oficjalnych formularzy, na których można złożyć wniosek.

Zalecamy więc ostrożność w trakcie rozmów z firmami telemarketingowymi i weryfikowanie usłyszanych informacji u wiarygodnego źródła. Każda z instytucji zarządzających posiada punkt informacyjny i infolinię. W rozdziale 2 niniejszej publikacji podajemy przy każdym programie i działaniu adres internetowy instytucji zarządzającej oraz instytucji odpowiedzialnych za nabór, ocenę, zatwierdzanie, monitoring i rozliczanie przyznawanych dotacji. Za zarządzanie Regionalnymi Programami Operacyjnymi odpowiedzialne są urzędy marszałkowskie, które uruchomiły w swoich strukturach punkty konsultacyjne. W niektórych województwach zarządzanie działaniami dla przedsiębiorców powierzone zostało agencjom zewnętrznym, o czym uzyskamy również informacje w urzędzie. Bezpłatną informacją i doradztwem na temat programów dla przedsiębiorców zajmują się również wybrane instytucje okołobiznesowe. Wykaz niektórych z tych instytucji znajdziemy na stronach Ministerstwa Rozwoju Regionalnego pod adresem http://www.mrr.gov.pl/kontakt/punkty_informacyjne_w_polsce/Strony/mapa.aspx w podziale regionalnym na województwa.

Jedną z takich instytucji jest nasze biuro – Regionalne Centrum Informacji Europejskiej w Koszalinie działające przy Fundacji Centrum Innowacji i Przedsiębiorczości. Zajmujemy się bezpłatną informacją i doradztwem dla przedsiębiorców oraz osób rozpoczynających działalność gospodarczą, planujących korzystanie ze środków UE na rozwój firm dostępnych w woj. zachodniopomorskim, oferując konsultacje w biurze oraz organizację otwartych spotkań informacyjnych w regionie koszalińskim. Pełen katalog naszych działań i usług w zakresie wspierania przedsiębiorczości znajduje się na stronach <http://www.rcie.koszalin.pl> w zakładce *Przedsiębiorcy*.

NOTATKI